

Utvecklingsstrategi för Leader Linné

2007-2013

Antagen av Alvesta, Ljungby, Markaryd, Värnamo, Växjö och Älmhults kommuner, juni 2008.
Revidering 2008-09-01 av: rubriksättning samt kompletteringsblad enl Länsstyrelsen.

”Leader Linné ska utveckla områdets unika värden,
stötta företagsamma människor och lägga grunden
för ett hållbart och kreativt samhälle”

Leader Linné på gång

Nu är slutprodukten klar. Den utvecklingsstrategi som ska vara styrande för arbetet i vårt Leaderområde. Jag hoppas att den ska falla länsstyrelsen i smaken så att medel kan beviljas till Leader Linné. Jag hoppas också att den väl representerar de förväntningar som finns inom området. Förväntningar och idéer om hur landsbygden kan utvecklas. Utvecklas på ett sätt som ger underlag för ökat boende, för ökad service för boende och besökare, för ökat företagande och för fler kreativa miljöer och aktiviteter.

Namnet Leader Linné, för området sydvästra Småland, har interimsstyrelsen funnit representerar väl det vi vill uträtta enligt utvecklingsstrategin. Linné stod för engagemang, nyskapande, forskning, dokumentation och mycket mer. Dessutom föddes, bodde och verkade Linné på olika platser inom Leaderområdet. I utvecklingsstrategin betonar vi kreativiteten, det hållbara samhället, de nya idéerna och företagandet som förutsättningen för att lyckas. I de projekt som ska genomföras i Leader Linné ska det finnas egen bärkraft. Efter projektets genomförande ska det finnas möjlighet att driva verksamheten vidare, utan projektstöd. Det kan betyda att ett företag utvecklats eller nystartats. En ny förening eller sektion inom förening kan ha startats.

Interimsstyrelsen har haft två definierade uppgifter. Den första att utarbeta en utvecklingsstrategi och ansöka om att bli ett Leaderområde, lämnar vi i och med denna strategi. Den andra uppgiften att starta upp Leaderområdet och bilda en ideell förening ska vi ta tag i nu.

Alvesta den 8 maj 2008

Sven Sunesson
Ordförande i interimsstyrelsen för Leader Linné

Innehållsförteckning

Leader Linné på gång	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	6
Leader i det svenska landsbygdsprogrammet 2007-2013	6
Leader som arbetsmetod	7
Bakgrunden till tillskapandet av Leader Linné	8
Syftet med Leader Linnés utvecklingsstrategi för 2007-2013	10
Leaderområde	12
Areal och geografi	12
Befolkning och befolkningsutveckling	13
Hälsa och boende	15
Natur, kultur och föreningsliv	16
Turism	18
Arbetsmarknad, företagande och sysselsättning	19
Infrastruktur och kommunikationer	21
Utbildningsstruktur	22
Demokrati och politisk styrning	22
Leader Linné - en sammanfattad bakgrundsbild	23
Analys	24
Hur gick SWOT-analysen till?	24
Resultatet av SWOT-analysen	24
Leader Linnés styrkor	26
Möjligheter för Leader Linné	27
Leader Linnés svagheter	27
Hot mot Leader Linné	28
Strategi	30
Visionen för Leader Linné	30
Leader Linnés fem målsättningar	30
Modell av Leader Linnés genomförande	31
Fördjupad beskrivning av de fem målen och dess indikatorer	33
Leadercheckar	33
Mål 1	34
Mål 2	35
Mål 3	35

Mål 4	36
Mål 5	37
De fem målen i förhållande till landsbygdsprogrammets tre axlar	38
De fem målen i förhållande till andra viktiga strategidokument	39
De horisontella målen	40
Hur ska de enskilda projekten förhålla sig till de horisontella målen?	40
Transnationellt och interregionalt samarbete	41
LAG-grupp	42
Organiseringen av Leader Linné	42
LAG-gruppen (Local Action Group)	43
Valberedningen	43
LAG-gruppens styrelse	44
Styrelsens arbetsutskott (AU)	45
Leaderkansliet	45
Utvärdering av strategidokumentet	47
Finansiering av Leaderområdet	48
Bilaga 1: Hinder och problem på den småländska landsbygden	49
Bilaga 2: Framtida visioner och projektidéer för den småländska landsbygden	53
Bilaga 3: Resultat av genomförd enkätstudie	62

Inledning

Leader i det svenska landsbygdsprogrammet 2007-2013

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 syftar till att främja ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling på landsbygden i Sverige. Programmet är anpassat efter de förutsättningar som finns i landets olika regioner. Insatserna ska hjälpa till att stärka landsbygdens konkurrenskraft genom att skapa möjligheter för företagsamma människor som bor och verkar på landsbygden.

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 är indelat i tre olika målområden - eller *axlar* - som syftar till att infria den övergripande intentionen med programmet:

1. Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft

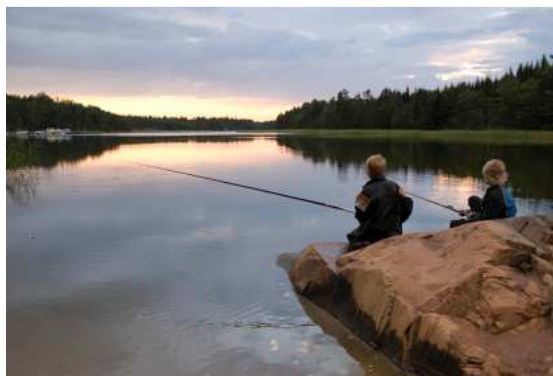
Åtgärder i detta huvudmål syftar till att stärka konkurrens- och utvecklingskraften hos företagen inom jord- och skogsbruk, rennäringen, livsmedelsproduktion och förädling, på grundval av ett hållbart naturresursutnyttjande.

2. Förbättra miljön och landsbygdens markområden

Att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd samt att stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan som följd, är några av åtgärderna i detta huvudmål. En helhetssyn ska utvecklas på landskapet som resurs för rekreation, utveckling, tillväxt och boende samt som bärare av ett natur- och kulturarv.

3. Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin

Åtgärder inom detta huvudmål förutsätter ett diversifierat näringsliv, ökat fokus på landsbygdens resurser i form av attraktiva miljöer för boende och för rekreation samt ett ökat fokus på lokalt samarbete kring t ex service och infrastruktur. Målet är att få en ökad mångfald av landsbygdens näringsliv, i syfte att främja sysselsättning, högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden samt ett hållbart nyttjande av landsbygdens resurser.

Leader brukar ibland nämnas som ”den fjärde axeln” och löper tvärs över de tre nämnda. Leader ses inte som ett typiskt målområde utan snarare som en metod för att kunna uppnå axel 1, 2 och/eller 3. Leadermetoden kan därför verka (eller användas) inom samtliga nämnda åtgärder, även om kopplingen ses som allra starkast till den tredje axeln om att förbättra livskvalitet, bredda företagande och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin.

Föreliggande utvecklingsstrategi för Leader Linné syftar till att beakta *samtliga tre* av landsbygdsprogrammets målområden/axlar. Detta innebär att stöd kommer att beviljas för projekt som utvecklas i linje med en eller flera av de tre axlarna. Leaderområdets prioritering gör dock gällande att en primär fokusering kommer att göras mot projekt som syftar till att införliva landsbygdsprogrammets axel 3.

Leader som arbetsmetod

Leader är en arbetsmetod som har funnits inom EU sedan 1991 och är en förkortning på franska som översatt till svenska betyder ”samverkande åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi”. Leader har använts i Sverige sedan 1996.

Leadermetoden gör det möjligt för invånare och företag på landsbygden att arbeta med lokal landsbygdsutveckling tillsammans med den offentliga sektorn i samhället. Allt arbete utgår ifrån lokala förutsättningar, lokal kunskap och det lokala engagemang som kan mobiliseras för att uppnå målsättningen att stärka och utveckla landsbygden. Centralt för Leadermetoden är det gemensamma ansvaret för lokalsamhället där det breda samarbetet mellan samhällets sektorer utgör den bästa grunden för långsiktiga och hållbara resultat. I sammanhanget framhålls Leaders centrala *trepartnerskap* mellan...

- ideell sektor (samhällsföreningar, byalag, utvecklingsgrupper, idrottsföreningar, kulturorganisationer etc)
- privat sektor (företag, företagsnätverk, föreningar som företräder näringslivet etc)
- offentlig sektor (kommuner, landsting, regionförbund, kommunala samverkansorgan etc)

...som i största möjligaste mån ska samverka inom ramen för de utvecklingsprojekt som beviljas finansiering från Leader Linné och den LAG-grupp (Local Action Group) med styrelse som etableras.

Kreativa och nyskapande arbetssätt gör Leadermetoden till en arbetsform som ger landsbygden stora möjligheter att hitta nya konkurrenskraftiga och företagsamma lösningar. Leadermetoden syftar till att skapa nya samarbetskulturer och nya forum där människor och aktörer som kanske aldrig annars skulle ha träffats nu möts för att diskutera och staka ut det gemensamma utvecklingsarbetet.

Vid sidan av det nämnda trepartnerskapet bör även följande nyckelord nämnas som centrala för Leadermetoden:

- Lokala initiativ och engagemang
- Underifrånperspektiv
- Gränsöverskridande/sektorsöverskridande
- Innovation och kreativitet
- Hållbarhet och långsiktigt tänkande

Under programperioden 2000-2006 fanns 12 Leaderområden i Sverige, vilka täckte in ca 20 % av landsbygdsbefolkningen. Under den nya programperioden 2007-2013 ska Leadermetoden tillämpas i hela landet och målsättningen är att Leader ska omfatta 75 % av den totala befolkningen boende på landsbygden. För detta arbete avsätts totalt 3,2 miljarder kronor i det nationella landsbygdsprogrammet.

Bakgrunden till tillskapandet av Leader Linné

Runt halvåret 2007 möttes representanter för de sex kommunerna Alvesta, Ljungby, Markaryd, Värnamo, Växjö och Älmhult för att se över möjligheterna att bilda ett gemensamt Leaderområde med beräknad uppstart under 2008. Ingen av kommunerna hade tidigare deltagit i något formellt Leaderområde under tidigare programperioder, utan ambitionen var att bygga upp något helt nytt och peka ut prioriteringarna för just den här delen av Småland. Vid mötet diskuterades vad man såg som gemensamt för området - mer än att man aldrig förr samverkat kring Leadermetoden - och man kom att lista en rad förutsättningar och kännetecken.

På den positiva sidan av listan nämndes de djupa skogarna och unika naturvärdena. Därtill listades entreprenörsandan och det diversifierade näringslivet med en mängd små- och medelstora företag som verkar inom en rad branscher. Arbetslösheten är unikt låg för området, resonerade man, och den småländska övertygelsen ”om ingen annan gör det så får jag väl fixa det själv” har sina rötter i området, något som ger upphov till höga hälsotal och en tro på sig själv och de resurser man förfogar över. På mötet omtalades även det rika föreningslivet och de kulturvärden som varje år lockar besökare/turister både inom och utanför Sveriges gränser. Inte minst föddes den världsberömda naturforskaren Carl von Linné i området, exakt 300 år tidigare (1707).

På den negativa sidan av listan för gemensamma kännetecken för de sex kommunerna nämndes främst faktorer som rörde infrastruktur, kommunikationer och service för befolkningen på landsbygden. Området är geografiskt stort vilket ibland medför svårigheter att garantera goda bussförbindelser, utbyggda vägar, bredbandsuppkoppling, närhet till skola, affär, bank, bensinstation och annan

service. Slutsatsen av mötet vid halvåret 2007 blev att man valde att gemensamt gå vidare för att ansöka om att få bilda ett nytt Leaderområde. Man såg en mängd gemensamma förutsättningar och kännetecken - med såväl positiva som negativa förtecken - att bygga det nya partnerskapet på.

Under perioden 1 november 2007 till 30 april 2008 - totalt sex månader - anställdes processledarna Daniel Folkesson och Marie Sandberg för att, inom ramen för varsin halvtidstjänst, genomföra ett informations-/mobiliseringsarbete i de sex kommunerna samt ta fram områdets utvecklingsstrategi (detta dokument) som utgör själva ansökan till handläggande myndighet, Länsstyrelsen i Kronobergs län. Som uppdragsgivare och bollplank för processledarna formades en sk tjänstemannagrupp med en till två representanter från varje kommun. Under sexmånadsperioden sammanträdde tjänstemannagruppen och de två processledarna vid åtta tillfällen för att dra upp de övergripande riktlinjerna, stämma av arbete, besluta kring den offentliga medfinansieringen samt överlämna uppdraget till den tillfälliga styrelsen - interimsstyrelsen - som kom att tillträda i slutet av februari 2008.

Det praktiska arbetet - från november 2007 till och med april 2008 - med att forma Leader Linnés utvecklingsstrategi, kom i huvuddrag att innehålla följande insatser:

- Åtta möten med den tillsatta tjänstemannagruppen.
- Marknadsföring av det framtida Leaderområdet och den pågående processen via brevutskick (ca 1 400 brev) och tidningsannonsering.
- Upprättandet av hemsida med adress www.leadersamverkan.se
- Sex mobiliseringsmöten genomförda i Grimslov den 22 januari 2008, Kånna den 24 januari, Strömsnäsbruk den 29 januari, Värnamo den 4 februari, Älmhult den 5 februari samt Växjö den 13 februari. Samtliga möten anordnades kvällstid och kom att samla över 200 personer/representanter för landsbygdens föreningar/aktörer. Alla möten hade överensstämmande struktur och upplägg, och syftade till att (a) informera om Leader och den pågående processen, (b) ventilerade förekommande problem på landsbygden, (c) diskutera hur problemen kan vändas till fördelar och hitta landsbygdens visioner för framtiden, (d) samtala kring konkreta projektidéer, samt (e) hitta kandidater till Leader Linnés interimsstyrelse. (Se bilaga 1 och 2 för sammanställda slutsatser från b och c ovan!)

- Genomförandet av enkätstudie kring den framtida utvecklingen av landsbygden, med totalt 48 inkomna svar/synpunkter från området. (Se bilaga 3 för sammanställning av slutsatser.)
- Inspirationskväll i Rydaholm den 13 mars för att redovisa de tankar kring landsbygdens problem, framtida visioner samt konkreta projektidéer som uppkom vid de sex mobiliseringsmötena. Kvällen rymde även goda exempel från tidigare Leaderområden/Leaderprojekt samt en presentation av ledamöterna i den ny tillsatta interimsstyrelsen. Kvällen samlade strax över 100 personer.
- Sex halvdagsmöten med interimsstyrelsen för att genomföra SWOT-analys, ta fram föreliggande utvecklingsstrategi samt besluta kring formerna för det framtida Leader Linné.
- Möten och kontakter med nyckelaktörer som exempelvis Jordbruksverket, Sveriges kommuner och landsting, Länsstyrelserna i Kronobergs och Jönköpings län, Regionförbunden i södra Småland och Jönköping, LRF, Leadernätverket, Hushållningssällskapet, Ung Företagsamhet, Södra Smålands Turistråd, Växjö universitet, Svenskt Näringsliv, Företagarna etc.
- Möten och kontakter med en mängd samhällsföreningar, utvecklingsgrupper och liknande mindre aktörer ifrån Leaderområdet.
- Möten och kunskapsutbyten tillsammans med närliggande Leaderområden.
- Möten och kontakter med ledningarna för de sex samverkande kommunerna.

Det är den tillsatta interimsstyrelsen, bestående av tio ledamöter (tre ledamöter från ideell sektor, tre från privat sektor samt fyra från offentlig sektor) från området, som haft det övergripande ansvaret att ställa samman föreliggande utvecklingsstrategi. Den slutgiltiga versionen vilar på åsikter, idéer och prioriteringar som redovisats vid ovannämnda mobiliseringsmöten, inom enkätstudien, vid inspirationskvällen i Rydaholm samt vid de mångtaliga mindre direktmöten som genomförts under sexmånadsperioden.

Syftet med Leader Linnés utvecklingsstrategi för 2007-2013

Det övergripande syftet med detta strategidokument är att utifrån den bakgrund som här har beskrivits...

- ...skildra Leaderområdets grundläggande förutsättningar, karaktär och kännetecken avseende bl a befolkning, boende, naturresurser, företagande, arbetsmarknad, infrastruktur, kultur, turism och demokrati (sid 12-23).
- ...beskriva det nya Leaderområdets styrkor, svagheter, möjligheter och hot (sid 24-29).

- ...beskriva den vision, de fem mål med indikatorer, de fyra horisontella mål samt övriga prioriteringar som blir vägledande för Leader Linné fram till och med år 2013 (sid 30-41).
- ...skildra utgångspunkterna för hur Leaderområdets interna struktur och arbetssätt kommer att organiseras (sid 42-46).
- ...redogöra för hur strategidokumentet ska följas upp och kontinuerligt utvärderas (sid 47).
- ...skildra hur Leader Linné, med specifika utvecklingsprojekt som beviljas, kommer att finansieras under programperioden (sid 48).

Strategins redovisade riktlinjer blir viktiga redskap för (a) de aktörer som ansöker om projektmedel från Leader Linné, samt (b) Leaderområdets kansli, LAG-grupp och dess styrelse då man fattar beslut om inkomna projektansökningar och i övrigt driver Leaderarbetet framåt.

Leaderområde

Ett Leaderområde får inte ha ett befolkningstal som överstiger 100 000 individer. Av denna anledning exkluderas Ljungby stad, Värnamo stad samt Växjö stad från Leader Linné. Samhällsaktörer som har sitt säte och sin verksamhet inom någon av dessa tre städer/tätorter kan *inte* ansöka om projektmedel ur Leaderområdet.

Detta avsnitt syftar till att ge en bild av det samlade Leaderområdets förutsättningar och karaktär - en bakgrundsbild som i mångt och mycket präglar de mål och utvecklingsprioriteringar som redovisas längre fram i dokumentet. Den primära ambitionen med avsnittet är att beskriva kännetecknen och statistik för *det samlade Leader Linné*, något som automatiskt leder fram till följande två prioriteringar:

- I första hand presenteras uppgifter för det identifierade Leaderområdet, först i andra hand redogörs för statistik på kommunnivå.
- Om inget annat anges så gäller avsnittets presenterade uppgifter för Leaderområdet med nämnd exkludering av städerna Ljungby, Värnamo och Växjö. För viss statistik har det dock varit omöjligt att göra denna exkludering, varpå totala kommunsiffror redovisas istället. I texten markeras det tydligt då denna vidare redovisning görs.

I avsnittet presenteras en mängd parametrar som rör Leader Linné, bland annat areal, befolkning, hälsa, boendestruktur, natur, kultur, föreningsliv, turism, arbetsmarknad, företagande, infrastruktur, utbildning, demokrati och politisk styrning. Parametrarna är strukturerade under tydliga rubriker och avsnittet avslutas med en uppsummerande sammanfattning av områdets tydligaste förutsättningar och kännetecken.

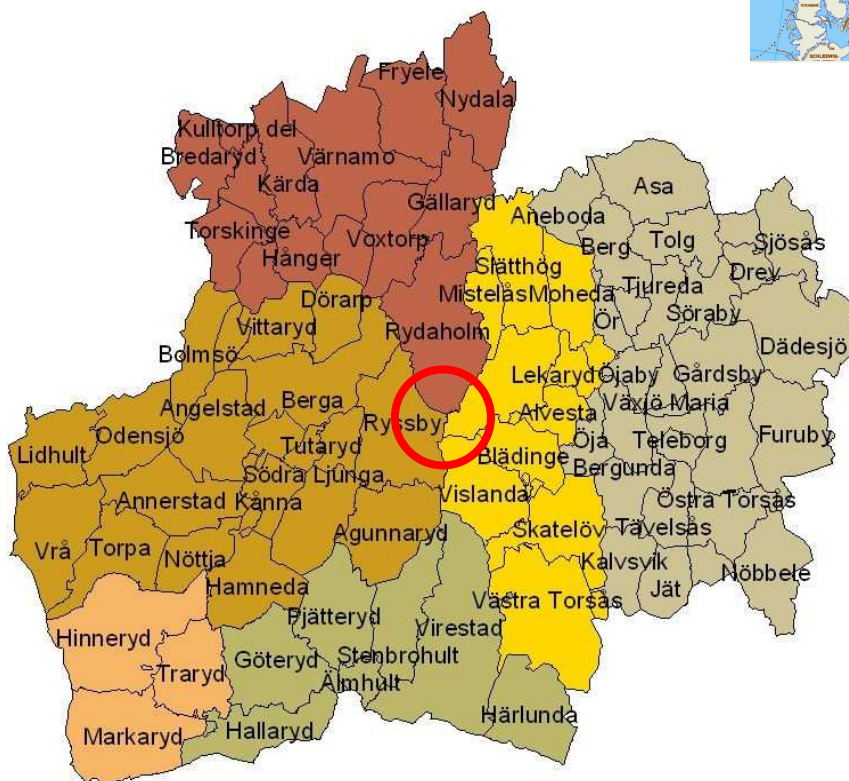
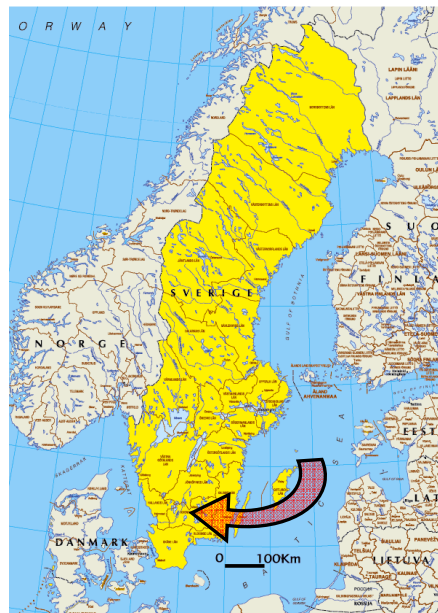
Det är viktigt att poängtera att majoriteten av den presenterade statistiken är hämtad från Statistiska Centralbyrån, SCB. Uppgifter har dock även hämtats ifrån Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Regionförbundet södra Småland, Ung Företagsamhet, Växjö universitet, Södra Smålands Turistråd, Valmyndigheten, Folkhögskolornas informationstjänst, Nätverket för kommunala lärcentra, Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning samt kommunerna Alvesta, Ljungby, Markaryd, Värnamo, Växjö och Älmhult.

Areal och geografi

På nästa sida visas två kartor som ringar in det geografiska området Leader Linné. Området täcker totalt sex kommuner - Alvesta, Ljungby, Markaryd, Växjö, Älmhult och Värnamo - där de fem förstnämnda tillhör Kronobergs län medan den

sistnämnda kommunen tillhör Jönköpings län. Leaderområdet finns beläget i Småland (se den röda pilen i kartan nedan till höger), i mitten av södra Sverige, och är geografiskt stort med en landareal om totalt 7 046 kvadratkilometer. Ljungby är den enskilt största kommunen med en landareal om 1 758 kvadratkilometer.

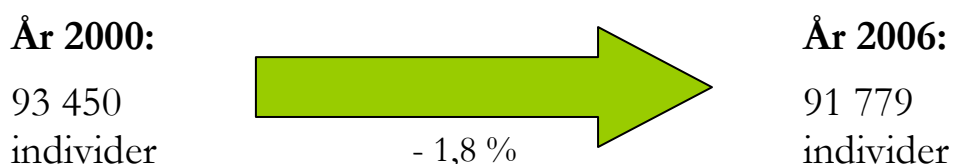
Från centrum av området - skärningen mellan Alvesta, Ljungby och Värnamo kommuner (se den röda ringen i kartbilden nedan) - når man ut till samtliga delar av Leaderområdet inom ramen för en timmes bilresa. Höjer vi blicken är det, via den snabbaste bilvägen, 440 km till Stockholm, 220 km till Göteborg, 200 km till Malmö samt 230 km till Köpenhamn.

Befolkning och befolkningsutveckling

År 2006 bestod området Leader Linné av en befolkning på totalt 91 779 individer. I denna siffra exkluderas, som påpekats ovan, städerna Ljungby, Värnamo och Växjö

då dessa tätorter inte räknas in i Leaderområdet. Leader Linné har under de senare åren haft en negativ befolkningsutveckling. År 2000 uppgick befolkningen till 93 450 individer, vilket betyder att antalet invånare fram till 2006 sjönk med 1 671 personer eller med 1,8 %.

Minskningen skedde främst i de rena landsbygdsområdena, medan en ökning kunde skönjas kring de större tätorterna. Flytttendensen går alltså från den rena landsbygden i riktning mot tätorterna, och 2006 bodde 19 991 - eller 21,8 % - i någon av Leaderområdets största tätorter Alvesta, Markaryd eller Älmhult. Ser vi till flytttendensen över ett lite längre tidsperspektiv, från 1998 till 2007, noterar vi att samtliga sex kommuner har ett årligt flyttningsunderskott på mellan 19 (Älmhults kommun) och 108 (Växjö kommun) individer. Av dessa flyttar somliga in till de tätorter som exkluderas i Leader Linné - Ljungby, Värnamo och Växjö - medan andra flyttar längre än så.

I tabellen nedan redovisas befolkningens åldersfördelningen (i procent), tydliggjord genom fem olika intervall, inom respektive av de sex kommunerna. Värt att notera är att såväl Ljungby stad som Värnamo stad finns medräknade i statistiken, medan Växjö stad är exkluderad.

Befolkning i åldersintervaller	Alvesta	Ljungby	Markaryd	Värnamo	Växjö	Älmhult
0-15 år	18,5	17,8	16,7	19,1	21,3	18,4
16-24 år	11,6	11,5	10,8	11,5	10,6	10,7
25-44 år	22,7	24,1	23,1	24,7	25,1	24,5
45-64 år	27,8	26,6	27,2	26,0	30,2	26,1
65- år	19,3	20,0	22,2	18,7	12,8	20,3

(Åldersfördelningen anges i procent)

Inom samtliga sex kommuner återfinns den största andelen invånare - strax under 30 % - inom intervallet 45-64 år, medan ålderskategorin 16-24 år är den som samlar minst antal individer - strax över 10 %. Bland de 91 799 personer som bor inom Leader Linné har cirka en tiondel utländsk bakgrund, en siffra som ligger under det svenska genomsnittet. Kommunerna Alvesta, Markaryd och Älmhult uppvisar en betydligt högre andel personer med utländsk bakgrund än övriga tre, något som får oss att dra slutsatsen att personer med utländsk bakgrund i betydligt större skala bosätter sig i tätorterna än på den rena landsbygden.

Hälsa och boende

Hälsosituationen bland befolkningen inom Leader Linné är god. Ohälsotalen tillhör de lägsta i landet och ligger under det nationella genomsnittet på 38,3 sjukdagar per försäkrad person (16-64 år) och år. Värnamo kommun uppvisar det lägsta ohälsotalet inom Leaderområdet med 23,0 sjukdagar per person och år, samtidigt som ytterligare fyra kommuner placerar sig "på rätt sida" om den nationella genomsnittssiffran. Liksom i övriga landet ökar ohälsotalet för kvinnor allra mest, parallellt med att talen för såväl sjukskrivningar som förtidspensioneringar har växt under 2000-talet.

Vad gäller boendestrukturen så dominerar småhusen inom Leader Linné. Inom de lite större tätorterna finns ofta en jämn fördelning mellan småhus och flerbostadshus, men på den rena landsbygden är helt naturligt småhusen de mest förekommande. Leader Linné utgör ett stort geografiskt område med omväxlande natur, nära till vatten och till attraktiva boendeplatser. Huspriserna har också stigit i hela Leaderområdet under senare år, även om det generellt går att notera en väsentlig skillnad i prisutveckling mellan Växjö kommun och, exempelvis, Markaryds kommun. Snittpriset för ett fristående hus i Växjö kommun (utanför tätorten) ligger idag på ca 1 200 000 kr, medan motsvarande snittpris för Markaryds kommun hamnar på under 500 000 kr.

Studerar vi ägandet av de fritidshus som finns inom Leader Linné så ägs en stor del - i runda tal en tredjedel - av personer bosatta i utlandet. Det är svårt att få fram exakta siffror för det aktuella Leaderområdet, men som en intressant jämförelse kan nämnas att det i Kronobergs läns åtta kommuner (varav fem ingår i Leader Linné) finns ungefär 9 000 fritidshus idag. Av dessa fritidshus ägs 2 200 av personer från Danmark och 1 100 av personer från Tyskland. Det är sannolikt att förhållandena ser liknande ut för det geografiska område som utgör Leader Linné.

Natur, kultur och föreningsliv

Leader Linné består till stor del av skog, öppna marker och sjöar. Under 2000-talet har skogsmarken stått för drygt 70 % av den totala markanvändningen, medan ca 11 % utgörs av vattenareal. I en jämförelse med övriga riket ses såväl arealen för skogsmark som vatten som hög. En stor del av de öppna marker som finns nyttjas för jordbruk, måtten går dock inte att jämföra med Skåne och de södra delarna av landet. Det jordbruk som finns i Leaderområdet är främst beläget kring trakterna runt Alvesta, och det är också här som andelen förvärvsarbetsande dagbefolkning inom jord- och skogsbruk är som störst; 5 %. Motsvarande andel för de övriga fem kommunerna spänner mellan 2,0-3,5 %¹, siffror som trots det ligger över det svenska genomsnittet på 1,8 %.

Inom Leader Linné finns totalt 78 naturreservat - flest i Ljungby kommun, 29 stycken - vilka, enligt Länsstyrelsen i Kronobergs län, bildas av större områden och fungerar som "värdekärnor" i landskapet. Av Sveriges 28 nationalparker återfinns en inom Leader Linné; nationalparken Store Mosse som sträcker sig mot det smäländska högländet och utgör det största myrområdet söder om Lappland. Den väldiga myren breder ut sig över tiotusen hektar och bildar ett landskap med ursprunglig karaktär. Här finns också Kävsjön, en av landets berömda fågelsjöar. Store Mosse finns i Leaderområdets nord/nordvästra del och ligger i kommunerna Värnamo, Gnosjö och Vaggeryd. Naturvårdsverket har tagit fram en ny nationalparksplan, vilken föreslår 13 nya nationalparker i Sverige samt en utvidgning av sju som redan finns etablerade idag. En av de nya parker som föreslås i planen är Västra Åsnen-området i Leader Linnés sydöstra delar, vilket med sina öar och 250-åriga urskogsartade bokskogar är en god representant för det sydsvenska insjölandskapet. Det föreslagna Västra Åsnen-området ligger i kommunerna Alvesta, Växjö och Tingsryd och omfattar totalt 2 000 hektar varav 1 600 hektar utgörs av vatten.

Värt att notera är att Växjö kommun har tilldelats flera stora internationella miljöutmärkelser och har, av internationella medier, utropats till "Europas grönaste stad" för långtgående klimatmål samt det långsiktiga och framgångsrika klimatarbetet.

Vad gäller kulturlivet så finns det en stark berättartradition inom Leaderområdet. Alvesta, Ljungby och Älmhults kommuner har gått samman i den s k Sagobygden

---

¹ Dessa siffror innefattar även städerna Ljungby, Värnamo och Växjö.

med Sagomuseum, Berättarnätverket Kronoberg samt Berättarfestivalen som varje år lockar besökare från hela Sverige. Andra utmärkande drag för Leader Linné är betoningen på trä, glas, konst och design. Vi finner en mängd exempel på alltifrån skapande/kreativitet till marknadsföring/försäljning av det som är unikt för området. Bruno Mathsson föddes i Värnamo kommun och blev snabbt intresserad av att kombinera träteknik med design, något som gjorde honom berömd i Sverige och världen över. Ingvar Kamprad föddes strax utanför Älmhult och byggde upp det världsomspännande imperiet IKEA utifrån en idé om att sälja möbler och inredning till var mans hem. Det första IKEA-varuhus finner man idag i de centrala delarna av Älmhult. Designtraditionen märks tydligt vid Växjö universitet där forskning bedrivs kring både trä och glas, och genom det s k Möbelriket - med Lammhult i centrum - knyts designers, entreprenörer, näringsliv och det offentliga samhället samman för att vidareutveckla det som är unikt för området. I sammanhanget kan även Grimslövs folkhögskola nämnas, där man tagit fram en särskild utbildning kring design och konsthantverk som snabbt vuxit sig populär. Leader Linné ligger granne med "Glasriket" och på Sveriges Glasmuseum i Växjö kan besökaren lära sig mer om den svenska glashistorien och se exempel på traditionell konst och glasdesign.

I rutan som följer redovisas ett axplock av de mest kända och uppskattade kulturinstitutionerna i de sex samverkande kommunerna.

- Sagobygden	- Linnés Råshult
- Berättarfestivalen	- Utvandarnas Hus
- Möbelriket	- Svenska Emigrantinstitutet
- Sveriges Glasmuseum	- Möckelsnäs
- Ljungbergsmuseet	- Kronobergs Slottsruin
- Smålands Konstarkiv	- Store Mosse
- Huseby Bruk	- Västra Åsnen-området

Leaderområdet har, utöver redan nämnda namn, fött världsberömda storheter som naturforskaren Carl von Linné, sångerskan Kristina Nilsson, målaren Sven Ljungberg och författarinnan Elin Wägnér. Den förstnämnde, som givit upphov till namnet för Leaderområdet, föddes 1907 i Råshult utanför Älmhult och ägnade sitt liv åt att systematisera växt- och djurriket. År 2007 firades 300-årsdagen av Carl von Linnés födelse, inte minst omkring Råshult och i Växjö där han utbildade sig. Födelsehemmet i Råshult bjuder idag på kulturerfvelser invävd i 1700-talshistoria och består av hans hem, en örtagård samt vackra marker som vårdas och bevaras i hans anda.

Bland uppskattade kultur- och idrottspersonligheter som märkts under senare år noterar vi bland andra musikartisterna The Ark, Melody Club, The Creeps, Per Tengstrand, Ingemar Nordström och Musica Vitae respektive idrottsutövarna Carolina Klüft, Mats Wilander, Ove Jonsson och Stefan ”Lill-Lövis” Johansson.

Inom Leader Linné finns ett stort antal idrottsföreningar, kulturorganisationer, utvecklingsgrupper och andra sammanslutningar som syftar till att engagera människor och utveckla landsbygden. Många föreningar är små och upplever svårigheter att rekrytera nya medlemmar, deras betydelse går dock inte understryka nog vad gäller skapandet av värden som sammanhållning, identitet och demokratiskt deltagande. Totalt finner vi idag ca 1 500² olika sorters föreningar inom Leaderområdet, flest i Växjö kommun och minst antal i Alvesta kommun.

Turism

Som presenterades ovan så finns det en mängd besöksmål och kulturattraktioner som varje år lockar många turister till Leaderområdet. Många turister är svenskar, men närheten till kontinenten gör att även främst danskar, norrmän, tyskar och holländare letar sig till området. Vid sidan av ovan nämnda besöksmål är det oftast naturen, den oförstörda miljön, ”tystnaden”, friluftslivet samt jakt och fiske som anges som de stora anledningarna till varför man förlägger sin semester till området. Det finns goda badmöjligheter och en mängd olika (natur)campingplatser, därtill ordnas fiskeutflykter och t o m vildsvinsafari. Utöver detta finns flera älgparker i Leaderområdet, god möjlighet till fågelskådning parallellt med att specifika cykelstråk möter den växande cykelturismen. Under senare år har nya satsningar gjorts inom äventyrsturismen, med bland annat paddling, boende på lantgård samt insatser för att ge aktivitet och spänning.

Det är svårt att hitta rättvisande siffror för antal turistbesök och övernattningar som gäller för det avgränsade Leaderområdet. En intressant hänvisning kan dock göras till Kronobergs läns åtta kommuner (varav fem ingår i Leader Linné) där:

- 812 000 kommersiella övernattningar (hotell, camping, vandrarhem, hyrd stuga etc), respektive
- 3 019 000 icke-kommersiella övernattningar (eget fritidshus, hos släkt och vänner etc)

...äger rum varje år. De kommersiella övernattningarna står för lite mer än en femtedel av samtliga övernattningar, men svarar samtidigt för 52,2 % av den totala omsättning som den besökande turismen medför. De redovisade siffrorna för Kronobergs läns åtta kommuner är logiskt sett större än motsvarande siffror för de

---

² Denna siffra innefattar även städerna Ljungby, Värnamo och Växjö.

sex parter som samverkar inom ramen för Leader Linné. Med stor sannolikhet kan de redovisade siffrorna dock ge oss ledtrådar till såväl resonemang som logiska slutsatser för vårt avgränsade Leaderområde.

Arbetsmarknad, företagande och sysselsättning

Om man inkluderar de tre städerna Ljungby, Värnamo och Växjö finns totalt 8 823 privata företag inom Leader Linné³. Av dessa företag ligger så många som 42 % inom Växjö kommun och 70, 7 % har en personalstyrka på en till fem anställda. Det är således inte för mycket sagt att Leader Linné till mycket stor del besitter ett diversifierat näringsliv med en stark profilering mot småföretag!

I både Kronobergs län och Jönköpings län bedriver gymnasieelever s k UF-företag, d v s företag inom ramen för Ung Företagsamhets ramar. Statistiken pekar mot att Leaderområdets gymnasieelever i högre grad än landet i övrigt engagerar sig för att ta fram en affärsidé, skapa ett UF-företag och utveckla verksamheten mot en potentiell kundkrets.

De två största branscherna som dominerar arbetsmarknaden inom det geografiska området Leader Linné är industrisektorn samt handel och kommunikationer. Vad gäller den förstnämnda sektorn är det i första hand tillverkningsindustrin som åsyftas, främst metallindustrin men i Älmhults kommun står möbelindustrin för en nästan lika stor andel. Den tredje största sektorn i området utgörs av vård och omsorg. I tabellen nedan återges en samlad bild över branscherna/näringsgrenarna i de sex kommunerna⁴. De redovisade siffrorna speglar fördelningen arbetstagare bland/mellan de olika branscherna.

Branscher/näringsgrenar	Alvesta	Ljungby	Markaryd	Värnamo	Växjö	Älmhult
Jord- och skogsbruk	5,0	3,5	2,4	2,0	2,1	2,3
Tillverkningsindustri	29,6	38,6	41,5	31,8	13,4	25,5
Energi, vatten, avfall	0,7	0,6	0,2	0,6	0,6	0,5
Byggverksamhet	6,6	4,7	5,7	4,2	5,5	3,8
Handel, kommunikation	19,4	12,0	15,4	17,8	19,3	29,2
Finans-, företagstjänster	5,2	5,3	9,8	8,5	14,7	16,5
Utbildning, forskning	10,6	9,2	7,1	9,3	11,1	7,0
Vård och omsorg	15,9	17,6	12,0	18,6	18,1	8,5
Pers. o kulturella tjänster	3,9	4,7	3,0	4,0	6,6	3,6
Övrig offentlig förvaltning	1,8	2,7	2,0	2,3	5,4	2,3
Ospecificerat	1,4	1,0	0,8	0,9	3,2	0,8

(Näringsgrenarnas storlek anges i procent)

³ Ingen statistik finns tillgänglig för Leaderområdet med exkludering av nämnda tätorter.

⁴ Statistiken innefattar även städerna Ljungby, Värnamo och Växjö.

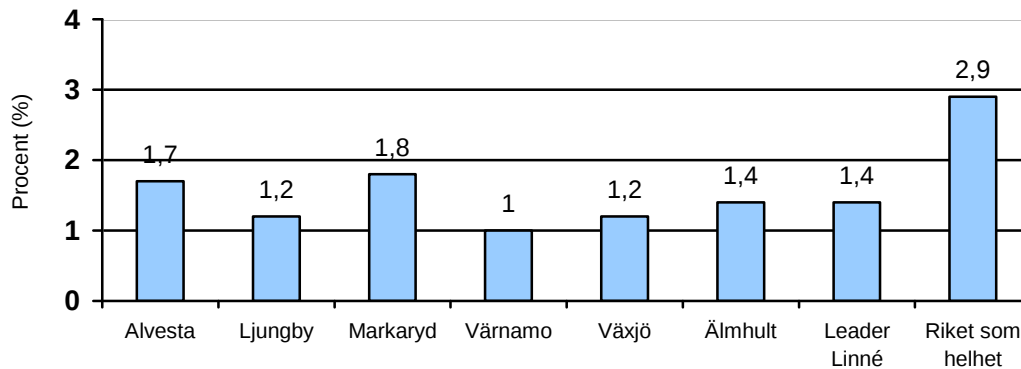
Lämnar vi branschnivån och tittar på de enskilt största arbetsgivarna inom de sex samverkande kommunerna (inklusive alla tätorter), finner vi följande bild:

De tre största arbetsgivarna i Leaderområdets sex samverkande kommuner (utan särskild rangordning)	Alvesta kommun Alvesta kommun Posten Sverige AB Finnveden Powertrain AB	Värnamo kommun Värnamo kommun Värnamo Sjukvårdsområde Trelleborg Engineered Systems
	Ljungby kommun Ljungby kommun Landstinget Kronoberg Kalmar Industries AB	Växjö kommun Växjö kommun Landstinget Kronoberg Växjö universitet
	Markaryds kommun Markaryds kommun NIBE AB Transcom AB	Älmhults kommun Älmhults kommun IKEA of Sweden AB IKEA Svenska AB

Samtliga sex kommuner satsar mycket energi på att stärka entreprenörskap och stötta det privata näringslivet. Kommunerna Ljungby, Markaryd, Värnamo och Älmhult har bland annat gått samman med sju ytterligare kommuner för samverkan inom ramen för den s k Entreprenörsregionen.

Arbetsmarknaden är mycket gynnsam inom Leader Linné och den öppna arbetslösheten ligger därför på synnerligen låga nivåer betraktat ur ett nationellt perspektiv. Överst på nästa sida redovisas ett diagram med de aktuella siffrorna för den öppna arbetslösheten inom Leaderområdet. I diagrammet kan vi utläsa att arbetslösheten varierar mellan 1,0 och 1,8 % för de sex kommunerna, med ett genomsnitt på 1,4 % för det samlade området. Genomsnittet på 1,4 % ligger på ungefär hälften av genomsnittet för hela riket, vilket vid mätillfället 2005 respektive 2007 låg på 2,9 %.

Öppen arbetslöshet inom Leader Linné och de sex samverkande kommunerna (arbetsför befolkning, ålder 16-64 år)

De gynnsamma siffrorna för Leaderområdets öppna arbetslöshet ger upphov till lika gynnsamma siffror då det handlar om sysselsättningsgraden för de sex kommunerna. Kommunernas sysselsättningsgrad ligger på mellan 80 och 90 %, med ett genomsnitt för Leader Linné om 85,2 %. Detta genomsnitt bör jämföras med sysselsättningsgraden för riket, vilket låg på 76,7 % vid mättilfället.

Infrastruktur och kommunikationer

Leader Linné utgör ett stort geografiskt område, något som ibland medför en del svårigheter då det handlar om att tillförsäkra alla medborgare god infrastruktur, täta bussförbindelser, bredbandsuppkoppling etc. Trots detta finner vi såväl motorväg som järnvägsräls i området, och resenären når utan problem både nationella och internationella destinationer via flyg.

Tack vare sitt strategiska läge har tätorten Alvesta blivit en viktig järnvägsknut då södra stambanan passerar genom Leaderområdet. Tågtrafiken är överhuvudtaget väl

utbyggd och även det s k kust till kust-tåget stannar på flera hållplatser i området. Vad gäller de fysiska vägarna så går E4:an genom de västra delarna av Leader Linné och till detta finns ett utbyggt nätverk av större landsvägar och grusvägar. Då det gäller viktiga transportpunkter måste kombiterminalen i Älmhult nämnas. Leaderområdets största flygplats är Smaland Airport, strax utanför Växjö tätort, härifrån når resenären Stockholm de flesta dagarna i veckan. Från flygplatsen går reguljärflyg till länder som Tyskland och Litauen, samtidigt som Smaland Airport

varje år erbjuder direktresor till särskilt utvalda chartermål som exempelvis Kreta, Mallorca, Thailand, Bulgarien och Egypten.

Då det handlar om pendlingsströmmar så sker den största pendlingen i området mellan de två kommunerna Alvesta och Växjö. Varje dag pendlar 2 672 personer i riktning från Alvesta till Växjö, medan 1 458 personer pendlar det motsatta hållet. Många pendlar också in till Leaderområdet ifrån utomliggande kommuner, i första hand kommunerna Lessebo, Osby samt Tingsryd.

Utbildningsstruktur

Ungefär hälften av Leaderområdets befolkning i spannet 20-64 år har en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Strax över 20 % har stannat vid en s k förgymnasial utbildning, medan något fler än 10 % har uppnått en eftergymnasial utbildning som varat mer än tre år. Den sammantagna slutsatsen av dessa siffror gör gällande att utbildningsnivån är lägre inom Leader Linné än för riket som helhet. Det nationella snittet för den högsta utbildningskategorin - eftergymnasial utbildning mer än tre år - ligger exempelvis på 21 %. En annan slutsats för området gör gällande att kvinnor generellt sett har högre utbildning än män.

I Växjö stad finns ett av Sveriges 14 universitet, med 14 000 studenter, 250 forskaranställda, 1 028 andra anställda, 94 utbildningar och 1 200 fristående kurser. Eftergymnasial utbildning bedrivs även vid Höskolecentrum i Ljungby och på flera andra platser i Leaderområdet. Verksamheten i Ljungby har växt snabbt sedan starten 2001 och idag finns 400 studenter här, vilka deltar i den utbildning som genomförs i aktiv samverkan med universitetet i Växjö samt högskolorna i Jönköping och Halmstad. Av rikets 148 folkhögskolor finns fyra inom Leader Linné - Grimslövs folkhögskola, Markaryds folkhögskola, S:t Sigfrids folkhögskola samt Värnamo folkhögskola - och till dessa återfinns även sex s k lärcentra som vänder sig till vuxenstuderande och erbjuder en kreativ lärmiljö för studier. Den kvalificerade yrkesutbildningen, KY, är en eftergymnasial utbildningsform på högskolenivå som fr o m 2002 blev en del av det svenska utbildningssystemet. Det finns idag 67 olika KY-utbildningar knutna till Leaderområdet, vilka etablerar nära samarbeten med näringslivet och varvar teoretiskt lärande med praktik.

Demokrati och politisk styrning

Vid det politiska valet 2006 låg valdeltagandet på 80 % för det samlade området Leader Linné, en siffra som ligger väl i linje med riksgenomsnittet. Vid samma val byttes det politiska styret i ett antal av de samverkande kommunerna och idag (2008) styrs fem av sex genom de borgerliga allianspartierna moderaterna, centerpartiet, folkpartiet samt kristdemokraterna. Den sjätte kommunen - Alvesta - styrs genom bildad majoritet mellan socialdemokraterna, centerpartiet, folkpartiet samt miljöpartiet.

Leader Linné - en sammanfattad bakgrundsbild

Föreliggande avsnitt i utvecklingsstrategin har innehållit en mängd siffror, uppgifter och statistik för att beskriva förutsättningar och karaktär för Leader Linné. Innan vi går vidare med att studera områdets styrkor, svagheter, möjligheter och hot (se presenterad SWOT-analys på de följande sidorna) summerar vi upp de tydligaste och mest relevanta slutsatser som skymtats i detta avsnitt.

LEADER LINNÉ I KORTHET...

- Sex samverkande kommuner - Alvesta, Ljungby, Markaryd, Värnamo, Växjö och Älmhult - med exkludering av städerna Ljungby, Värnamo och Växjö
- Landareal: 7 046 kvadratkilometer
- Befolkning: 91 779 individer
- Negativ befolkningsutveckling: -1,8 % mellan åren 2000 och 2006
- Åldersfördelning; flest inom kategorin 45-64 år, minst antal inom kategorin 16-24 år
- God hälsosituation med ohälsotal som tillhör de lägsta i Sverige
- Trend med generellt stigande huspriser
- Cirka en tredjedel av fritidshusen ägs av personer bosatta i utlandet
- Utbredd skogsmark med relativt stor vattenareal
- 78 naturreservat och en nationalpark (Store Mosse)
- Stark berättartradition
- Kulturvärden med inriktning mot trä, glas, konst och design
- Entreprenörsregionen, Möbelriket samt granne med Glasriket
- Linnés Råshult, Huseby Bruk, Berättarfestivalen, Ljungbergsmuseet, Kronobergs Slottsruin, Möckelsnäs, Store Mosse, Västra Åsnen-området etc
- Världsberömda storheter som Carl von Linné, Kristina Nilsson, Bruno Mathsson, Elin Wägner, Ingvar Kamprad, The Ark, Carolina Klüft, Mats Wilander
- Cirka 1 500 olika frivilligföreningar
- Turistströmmar ifrån företrädesvis Danmark, Norge, Tyskland och Holland
- Naturturism med inslag av fiske, bad, friluftsliv, älgparker, cykelstråk och paddling
- Diversifierat näringsliv med stark profilering av småföretag
- Största branscher: Tillverkningsindustri, handel/kommunikation, vård och omsorg
- Unikt låg arbetslöshet, unikt hög sysselsättningsgrad
- Infrastruktur med förekomst av E4:an, södra stambanan, kust till kust-banan samt Smaland Airport
- Lägre utbildningsnivå än för riket som helhet. Högre utbildning för kvinnor än för män
- Fyra folkhögskolor, sex lärcentra samt 67 olika KY-utbildningar
- Politiskt valdeltagande på samma nivå som riksgenomsnittet, 80 %
- Politiskt styre via den borgerliga alliansen i fem av sex kommuner

Analys

För att skapa en övergripande bild av förutsättningarna inom Leader Linné har en så kallad SWOT-analys genomförts. En SWOT-analys är en metod för att kartlägga styrkor (Strengths), svagheter (Weaknesses), möjligheter (Opportunities) och hot (Threats) inom ett område, en organisation, ett företag eller liknande. Avsikten med SWOT-analysen är att underlätta planeringen för Leader Linnés inriktning genom att tydliggöra vilka behov och förutsättningar som finns för att området ska utvecklas på bästa sätt. Var är vi idag och hur bör vi gå vidare i framtiden? Resultaten från SWOT-analysen utgör ett viktigt underlag för utformningen av utvecklingsstrategin.

Hur gick SWOT-analysen till?

Projektledarna genomförde SWOT-analysen tillsammans med interimsstyrelsen i form av en gemensam så kallad brainstormingövning. Hela gruppen listade i

punktform de styrkor, svagheter, möjligheter och hot som man tyckte sig se för området. Varje rubrik fokuserades för sig. De två rubrikerna *styrkor* och *svagheter* räknas som parametrar som går att påverka genom planering och egna beslut. Det som däremot listas under rubrikerna *möjligheter* och *hot* är sådant som vi inte kan påverka lika lätt, d v s yttre faktorer som berör området. Några av punkterna

återkommer under olika rubriker eftersom det fanns skilda åsikter om hur pass möjliga dessa faktorer var att påverka. Resultaten från mobiliseringsmötena och enkäten (se bilagor 1-3) spelade en viktig roll för genomförandet av SWOT-analysen. Dessa resultat fanns uppsatta så att de var synliga för alla i gruppen under övningen och deltagarna använde sig aktivt av materialet under hela SWOT-analysen för att säkra att så många åsikter och aspekter som möjligt togs tillvara.

Resultatet av SWOT-analysen

På nästa sida visas en matris med de fyra rubrikerna styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Under rubrikerna listas alla punkter som kom upp under SWOT-analysen. Därefter kommenteras och analyseras varje rubrik för sig. Slutligen ges en sammanfattande beskrivning av den bild som tonar fram av Leader Linné när samtliga fyra faktorer har vägts samman och stämts av mot varandra. Denna samlade bild är en viktig bas för utformningen av den vision, de fem mål och de indikatorer för området som beskrivs i nästa avsnitt.

STYRKOR - Natur – leva och bo - Eldsjälar - Låg arbetslöshet - Mångsidighet = kunskap - Många föreningar - Social livsstil = nätverk - "Det fixar vi-mentalitet" - Starka industrier - Forskning + landsbygd + praktisk kunskap - Naturen som råvara - Stort enskilt ägande av mark - Landsbygd som fördel - Tystnad - Naturturism - Traditioner - Positiv social kontroll/koll - Nyttjande av befintlig infrastruktur - Ungas engagemang - Gemensamma lokaler - Samarbete: näringsliv och utbildning - Många små- och medelstora företag - Entreprenöranda - Få, starka eldsjälar - Politiska nätverk - Nära till politiska beslut - Låga ohälsotal - Stabilt politiskt valdeltagande	SVAGHETER - Jantelag/mentalitet - Landsbygden är ingen förebild i till exempel media - Vuxna förstår ej unga - Avsaknad av 18-35-åringar - Svårt att skapa attraktivt boende - Få eldsjälar/engagerade människor - Ej tillräcklig stöttning av eldsjälar - Avsaknad av förebilder och goda exempel - Service/utbud - Olika "starka" områden inom Leader-området - Tron på att det räcker med den natur vi har - Få kvinnor/tjejer - Svårt att marknadsföra idéer/kunskap - Teknik/IT i gemensamma lokaler - Samarbetssvårigheter och revirtänkande - Traditioner - Utbildningsnivå - Inte bra på att "sälja" landsbygden, det unika - Fast i åldersstrukturer - Svårigheter med huslån
MÖJLIGHETER - Bra geografiskt läge - Naturturism som växande trend/näring - Utländskt ägda hus och företag - Nya invånare - Besökare - Kronans värde - Miljötänkande som trend - Förlängd turistsäsong - Ny turistsäsong - Universitetet - E4:an och södra stambanan - Starka varumärken (till exempel Linné, IKEA, glas, möbler) - Kultur och natur - Befintlig kultur (till exempel Huseby Bruk, Linnés Råshult) - Media som förmedlar en positiv bild av landsbygden - Nära till politiska beslut	HOT - Nedläggning av perifer jordbruksmark - Brist på kompetent jordbruksmark - Byråkrati, lagar och regler (till exempel utifrån entreprenörskap och livsmedel) - Strandskydd - Klimatförändringar - Myndighetsbeslut - Svårigheter med huslån - Utbildningshysteri (inget mellanting) - Mediahot (bilden av landsbygden) - Service/utbud - Infrastruktur (till exempel underhåll av vägar m m) - Få kvinnor/tjejer - Geografiska avstånd - Befintliga hus blir sommarhus - Utländskt ägda jordbruksfastigheter - Arbetskraftsbrist - Bensinpris

Leader Linnés styrkor

Under rubriken *styrkor* finns glädjande många punkter listade. En genomläsning av Leader Linnés starka sidor ger en samlad bild av ett levande, naturskönt område som sjuder av energi, kreativitet, kunskap och kompetens. Naturen tas upp som en självklar resurs med stora utvecklingsmöjligheter, både när det gäller *naturen som råvara* samt den tillgång naturen är för dem som väljer att *leva och bo* i området, d v s för de boendes livskvalitet. Naturen ses också som ett sätt att locka besökare genom den *naturturism* och de naturupplevelser som området kan erbjuda både sina egna invånare samt besökare från övriga Sverige och andra länder.

Entreprenörsandan och *det-fixar-vi-mentaliteten* är stark och djupt rotad hos befolkningen, det finns en drivkraft som ses som en oerhörd resurs för området. Med rätt stöd är denna styrka kanske det mest avgörande för Leader Linnés framtida positiva utveckling. Entreprenörsandan har lett till att *många små- och medelstora företag* har etablerats i området, vilket är en starkt bidragande orsak till den *låga arbetslösheten*. Entreprenörsandan märks även hos de unga, det finns exempelvis ett ovanligt stort antal gymnasieelever i området som bedriver UF-företag.

På liknande sätt lyfts det stora engagemanget från befolkningen fram med *eldsjälar* som kan entusiasmera och driva utvecklingen framåt inom Leader Linné. Det finns *många föreningar* i området inom t ex idrott, kultur samt ett stort antal så kallade lokala utvecklingsgrupper, såsom hembygdsföreningar och samhällsföreningar som lockar till ett aktivt deltagande och en *social livsstil*. Framförallt de *ungas engagemang* ses som en stor tillgång att bygga vidare på inför framtiden. Engagemanget kan också märkas i ett aktivt politiskt deltagande hos befolkningen med ett *stabilt valdeltagande* som en utmärkande faktor. En av förklaringarna till det politiska intresset skulle kunna vara den *närbet till politiska beslut* som finns på mindre orter i motsats till storstäderna. Leader Linné präglas också av ett brett *politiskt nätverk* där samarbetet ofta är inriktat på gemensamma lösningar istället för politiska meningsskiljaktigheter.

Kunskapstraditionen är stark i hela Leader Linné. Växjö universitet ligger i nära anslutning till området och det finns ett stort antal folkhögskolor och lärcentra utspridda i hela regionen. Det utvecklade *samarbetet mellan utbildning och näringsliv* tas upp som en mycket positiv tillgång för området eftersom detta är ett effektivt sätt att koppla samman områdets stryka och prägel med de många utbildningsresurserna. På liknande sätt lyfter man upp förmågan att använda övrig

praktisk kunskap i kombination med forskning för att få fram användbara lösningar och resultat inom en mängd olika kunskapsområden.

Det låga ohälsotalet är också ett mycket positivt kännetecken för Leader Linné, vilket visar att de boende mår bra och har en hög livskvalitet.

Möjligheter för Leader Linné

Under rubriken *möjligheter* listas de positiva yttre faktorer som Leader Linné påverkas av och som bör användas på bästa sätt för att ytterligare stärka områdets förutsättningar. Många av Leader Linnés listade styrkor handlar om förmågan att på olika sätt använda naturen som en resurs. Därför gäller det för området att verkligen ta tillvara på den miljömedvetenhet som har vuxit till en stark trend i samhället idag och som tar sitt uttryck i ett *växande intresse för naturturism* och ett *ökat miljötänkande*.

En annan god möjlighet för Leader Linné är de *starka varumärken* som redan har satt sin prägel på området, såsom IKEA samt Glas- och Möbelriket. Med hjälp av dessa välkända och etablerade varumärken kan nya idéer få en bra skjuts på vägen. Detta gäller också för kulturområdet där *befintlig kultur* såsom Linnés Råshult och Huseby Bruk är välkända och uppskattade besöksmål som redan idag lockar *många besökare* till området. Dessa besökare kan i sin tur lockas till att upptäcka nya sevärdheter och upplevelser inom Leader Linné.

Det *geografiska läget* i mitten av södra Sverige ses också som en möjlighet med närheten till både kontinenten, östersjöländerna och storstadsregionerna. Både *södra stambanan* och *E4:an* går igenom området, vilket underlättar för snabba transporter och kommunikationer.

Media ses både som ett hot och som en möjlighet för Leader Linné genom den bild som förmedlas av landsbygden. Det finns en upplevelse av att medias bild av landsbygden inte speglar verkligheten. Antingen är det fokus på problemen eller också ges en alltför orealistisk och pittoreskt bild av "livet på landet". Genom att lära sig att använda media för att förmedla en positiv men ändå realistisk bild av landsbygdens villkor och utmaningar kan media ses som en möjlighet att använda sig av inom Leader Linné.

Leader Linnés svagheter

De *svagheter* kom upp under SWOT-analysen visar att området har en stor utvecklingspotential som i dagsläget inte tas tillvara på bästa sätt. Det engagemang som redan finns skulle kunna fångas upp med hjälp av bättre metoder. Det finns med andra ord *inte tillräcklig stöttning av de eldsjälar* som är så viktiga för områdets utveckling.

Behovet av samverkan inom Leader Linné är stort och skulle också kunna förbättras avsevärt. Styrkan i ”det fixar vi-mentaliteten” riskerar att slå över i en känsla av att vi klarar oss bäst själva, vilket kan yttra sig i *samarbetssvårigheter och revirtänkande*. Revirtänkande är också ett hinder för öppenhet, vilket gör att det finns tendenser till en *sluten mentalitet* och *jantelag* i vissa avseenden. Följden kan bli att vi riskerar att missa de fördelar som verkligt gott samarbete över gränser ger, vare sig det är mellan grannbyar, kommuner eller mellan olika sektorer i samhället.

Det finns också en risk för en *övertro på naturen i sig* inom Leader Linné. Vacker natur i alla ära men för att naturturismen ska vara lockande krävs det också en utbyggd stöttande struktur som underlättar för turismen i form av övernattningsmöjligheter, matställen, aktiviteter och liknande. Att paketera natur- och kulturupplevelser på ett bra sätt är därmed något som Leader Linne skulle kunna bli bättre på liksom själva *marknadsföringen* av vad som finns att erbjuda inom området. Man skulle kunna bli bättre på att lyfta fram och *sälja det unika med landsbygden* istället för att konkurrera på städernas villkor.

Infrastrukturen i form fiber och bredband är också dåligt utbyggd inom området, vilket gör att det blir svårt att exempelvis driva företag eller organisationer, då de i stor utsträckning är beroende av denna teknik i dagens samhälle. Även infrastruktur i form av *dåligt utbyggda kommunikationer* såsom tåg- och busstrafik har tagits upp, inte minst på mobiliseringsmötena.

Det finns också *brist på varierat serviceutbud* i området, vilket till stor del beror på att det pågår en negativ befolkningsutveckling i delar av Leader Linné. Serviceutbudet påverkar i sin tur kvaliteten på boende; det blir med andra ord *svårt att skapa ett attraktivt boende*, delvis på grund av bristande serviceutbud.

Hot mot Leader Linné

De *hot* som finns för Leader Linné är faktorer som är svåra att påverka och som därför måste tas med i planeringen för att dess negativa påverkan på området ska bli så begränsad som möjligt. Engagemanget hos befolkningen, som i dagsläget kan tas tillvara ännu bättre riskerar också att mattas på grund av *onödigt byråkrati och svårförståeliga regler* som blir ett hinder för kreativitet och nytänkande.

Den låga arbetslösheten samt föreställningen om att många kvinnor/tjejer väljer att flytta ifrån området kan också på sikt utgöra ett hot genom risken för *arbetskraftsbrist* inom Leader Linné. Detta är ett hot som påverkar de flesta andra utvecklingsområden och som måste beaktas särskilt för att inte bli ett svårhanterbart problem i framtiden.

Ytterligare ett hot som påverkar förmågan till samarbete är det faktum att Leader Linné är ett till ytan stort geografiskt område. På många håll är *infrastrukturen inte*

tillräckligt utbyggd, vilket också nämns under områdets svagheter. Detta gör att *geografiska avstånd* kan bli ett praktiskt hinder för att mötas och samverka på ett effektivt sätt inom området.

Strategi

Den samlade bilden av områdets styrkor, svagheter, möjligheter och hot är grunden för utformningen av Leader Linnés utvecklingsstrategi och den vision som Leader Linné ska sträva efter samt de fem mål som ska uppnås inom området fram till och med programperiodens slut år 2013.

Visionen för Leader Linné

”Leader Linné ska utveckla områdets unika värden, stötta företagsamma människor och lägga grunden för ett hållbart och kreativt samhälle”

Visionen innehåller ett antal ledord som tillsammans beskriver andan i Leader Linnés verksamhet och strävan. De mänskliga resurserna är grunden för all utveckling och det är Leader Linnés uppgift att stötta de *företagsamma människor* som lever och verkar i området. Vi vill dessutom gärna locka till oss fler personer; Leader Linné ska vara ett område som sprudlar av verksamhet och *kreativitet!* Med företagsamma människor menar vi drivande och engagerade personer, oavsett om det handlar om att få fart på föreningslivet, att utveckla ett företag eller att engagera sig på något annat sätt. Det finns redan en stor potential i området i form av resurser och *unika värden* inom exempelvis natur och kultur. Det är därför viktigt att Leader Linné tar tillvara på dessa unika värden och utvecklar dem ytterligare. Detta måste dock göras på ett sätt som är *hållbart* för framtiden, både ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

Leader Linnés fem målsättningar

De fem övergripande mål som har tagits fram för Leader Linné har också sin utgångspunkt i SWOT-analysen samt i de resultat som har kommit fram under mobiliseringsmötena och genom enkätsvaren. Målen beskrivs mer ingående och sätts i samband med ett antal mätbara indikatorer från sidan 33.

❖ Mål 1

Ett Leaderområde som utvecklar företag och livskraftig entreprenöranda

❖ Mål 2

Ett Leaderområde som tar tillvara och utvecklar natur- och kulturresurser

❖ **Mål 3**

Ett Leaderområde där flexibla kommunikationer och småskalig infrastruktur utvecklas

❖ **Mål 4**

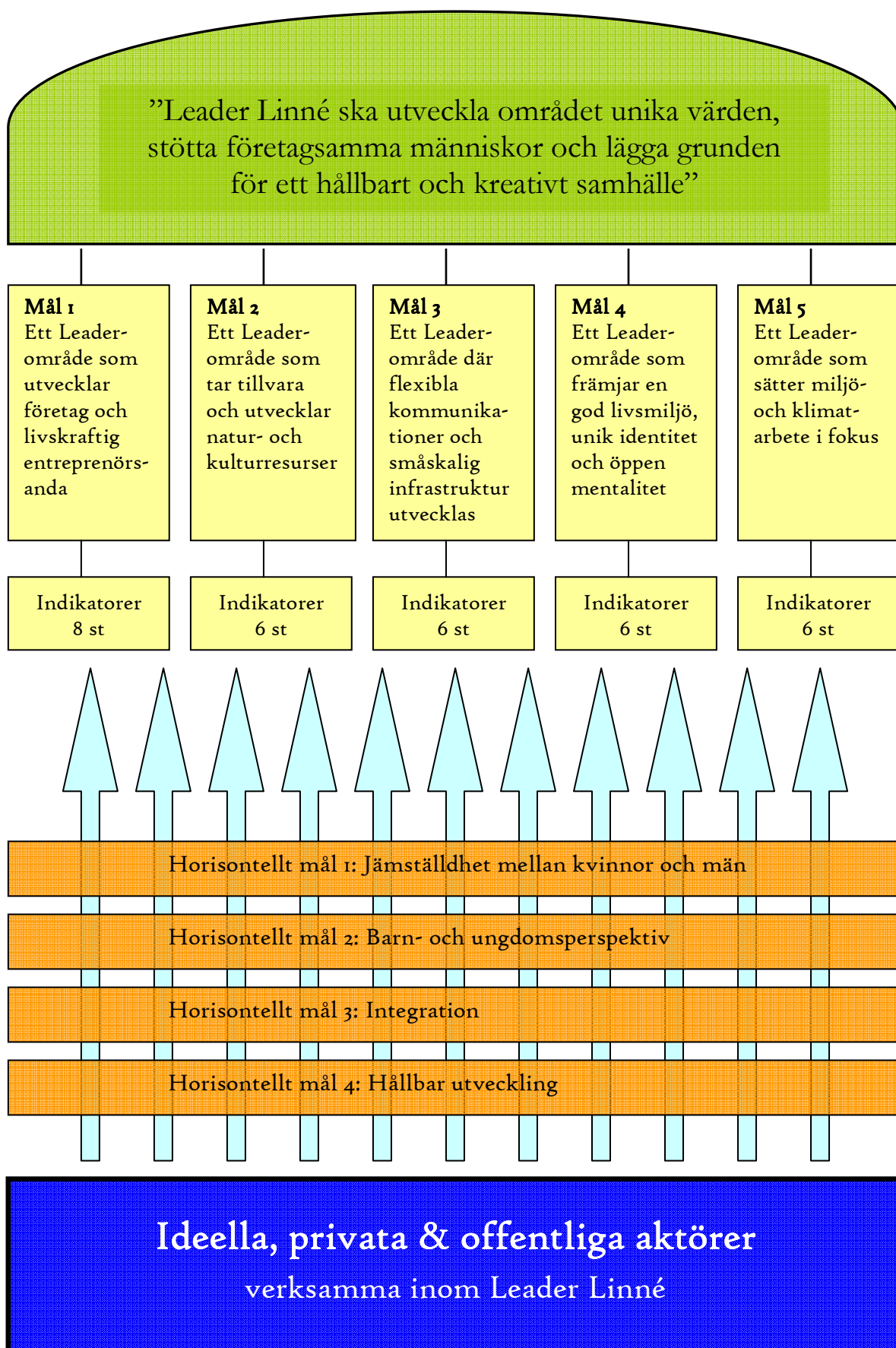
Ett Leaderområde som främjar en god livsmiljö, unik identitet och öppen mentalitet

❖ **Mål 5**

Ett Leaderområde som sätter miljö- och klimatarbete i fokus

Modell av Leader Linnés genomförande

På nästa sida visas en schematisk modell över hela genomförandet av Leader Linné, d v s hur vi har tänkt oss sambandet mellan vision, mål, indikatorer och aktörer. Överst i modellen, i *den gröna rutan* finns visionen, de ledord som Leader Linné ska sträva efter. I *de gula rutorna* under visionen finns de fem huvudmålen för området. De mätbara indikatorerna som finns kopplade till de fem målen syftar till att ytterligare tydliggöra och specificera målen. Inom Leader Linné tycker vi att det är viktigt att de fem huvudmålen är utformade som just övergripande målsättningar. Det bör med andra ord finnas en mängd olika medel för att nå fram till dessa mål, och dessa olika medel symboliseras av *de ljusblå pilarna i modellen*. Genom att inte beskriva vilka medel som ska användas finns det en stor frihet att inom varje projekt utveckla de arbetssätt och de metoder som man själv föredrar och tycker fungerar bäst. I *de orange tvärgående rutorna* finns de fyra horisontella målen som ska genomsyra hela Leaderområdets verksamhet, enligt det nationella landsbygdsprogrammet. De är viktiga att ha i åtanke oavsett vilka medel som används för att nå fram till målen. Nederst, i *den mörkblå rutan*, finns de aktörer som är grunden för hela Leaderarbetet, d v s ni som utvecklar och genomför Leaderprojekten.

Fördjupad beskrivning av de fem målen och dess indikatorer

Nedan beskrivs de fem huvudmål som har tagits fram för Leader Linné mer ingående. Under varje mål finns mellan sex och åtta indikatorer. Indikatorerna är till för att kunna specificera målen ytterligare och är utformade för att vara mätbara vid en utvärdering av Leader Linnés verksamhet. Det finns två indikatorer som återkommer under varje mål och det gäller *antal projekt* och *antal deltagare*. Det ska genomföras ett visst antal projekt inom respektive mål och ett visst antal deltagare ska ha involverats, antingen på ett direkt sätt genom aktiv medverkan i ett projekt eller på ett indirekt sätt, exempelvis som deltagare i ett arrangemang eller i en utbildning inom ett Leaderprojekt. Deltagarna ska också redovisas med de horisontella målen i åtanke, för att säkra att Leader Linnés medel kommer alla till del oavsett ålder, kön, etnisk bakgrund eller liknande. Det är alltid svårt och vanskligt att göra en kvantitativ uppskattning, speciellt när det handlar om en verksamhet som inte har funnits i området tidigare. Hur många genomförda projekt är det exempelvis rimligt att genomföra fram till och med år 2013? Siffrorna är ett försök att göra målen mätbara och ska tjäna som en fingervisning för vad Leader Linné vill uppnå under de kommande åren. En utvärdering av Leader Linné kommer att göras redan i halvtid av verksamhetsperioden och då är det också bra att ha indikatorerna att stämma av med så att verksamheten är på väg åt önskat håll.

De projekt som ansöker om medel från Leader Linné kan givetvis syfta till att uppnå flera av dessa fem mål men projekten bör ändå ange ett av de fem målen som *huvudinriktning* för sin verksamhet. Generellt ses ett projekt som starkt/konkurrenskraftigt om det slår vakt om ett brett, sektorsövergripande partnerskap, är utformat i linje med minst ett av strategins målområden, tar hänsyn till de horisontella målen, visar på ett tydligt underifrånperspektiv, innebär kreativt nytänkande, har utvecklingspotential samt kan leda till hållbara och bestående resultat som gynnar många i samhället. Dessa kriterier utgör kärnan i själva Leadermetoden och är viktiga oavsett vilket/vilka av de fem målen som fokuseras i ett projekt. Dessutom ses det som positivt om ett projekt bidrar med egen medfinansiering i form av exempelvis ideella arbetstimmar, lokaler eller liknande eftersom insatser som dessa visar på ett engagemang för projektet.

Leadercheckar

I ett avseende kommer Leader Linné att uppmuntra till att en speciell metod ska kunna användas för genomförandet av samtliga mål. Så kallade "Leadercheckar" är ett medel för att kunna genomföra småskaliga projekt på ett smidigt och obyråkratiskt sätt. Tanken med Leadercheckar är att snabbt kunna få loss en mindre summa pengar till en projekttid, utan att gå igenom det vanliga lite mer omfattande ansökningsförfarandet med efterföljande redovisning. Ofta tas ungdomar upp som målgrupp för Leadercheckarna men inom Leader Linné ska checkarna inte begränsas till specifikt unga personer utan alla som vill ska kunna ansöka om Leadercheckar.

Mål 1

Ett Leaderområde som utvecklar företag och livskraftig entreprenörsanda

Indikatorer för mål 1

- Minst 40 projekt ska ha genomförts inom målområdet.
- Minst 200 deltagare ska ha berörts på ett direkt sätt, d v s ska aktivt ha arbetat inom projekten.
- Minst 25 % av invånarna i Leaderområdet ska ha berörts på ett direkt eller indirekt sätt av något av projekten under mål 1-5.
- Minst 50 kompetensinsatser ska ha genomförts till exempel starta eget-kurser, studiebesök eller studiecirklar.
- Minst 30 nya företag som fått starthjälp via Leader ska ha bildats.
- Minst 50 nya affärsidéer ska ha presenterats och testats inom projekten.
- Minst 40 nya arbetstillfällen har skapats till följd av Leaderprojekt.
- Minst 5 nya nätverk har bildats till följd av Leaderprojekt.

Kommentar till mål 1 och dess indikatorer: Att lyfta fram företagsutveckling och entreprenörsanda känns som en naturlig och viktig målsättning för Leader Linné. Det finns redan ett gott företagsklimat i området och det är mycket viktigt att Leader Linné stöttar och uppmuntrar projekt inom detta målområde så att ekonomisk utveckling och tillväxt sker även på landsbygden, inklusive de tätorter som ligger inom Leaderområdet. Indikatorerna visar att det är viktigt med kreativitet och nytänkande genom att uppmuntra till Leaderprojekt som vill prova nya affärsidéer eller utveckla nya företag. Det är dock också angeläget att de företag som redan verkar i området får relevant stöttning i form av projekt som handlar om exempelvis kompetensutvecklingsinsatser, såsom studiebesök eller studiecirklar. Projekt som leder till nya arbetstillfällen inom olika sektorer ska också uppmuntras för att se till att den höga sysselsättningen inom området håller i sig även i framtiden. Nya arbetstillfällen är dessutom ett effektivt sätt för att locka fler invånare till området. Ett utökat och mer effektivt samarbete företagare emellan eller mellan olika sektorer uppmuntras också genom bildandet av nya nätverk.

Mål 2

Ett Leaderområde som tar tillvara och utvecklar natur- och kultureresurser

Indikatorer för mål 2

- Minst 30 projekt ska ha genomförts inom målområdet.
- Minst 150 deltagare ska ha berörts på ett direkt sätt, d v s ska ha arbetat aktivt inom projekten.
- Minst 25 % av invånarna i Leaderområdet ska ha berörts på ett direkt eller indirekt sätt av något av projekten under mål 1-5.
- Minst 100 publika/offentliga arrangemang ska ha genomförts.
- Minst 50 nya eller upprustade besöks- eller utflyktsmål.
- Minst 10 nya företag inom besöksnäringen som har startat upp med hjälp av Leader.

Kommentar till mål 2 och dess indikatorer: Leader Linné har en stor resurs i sin natur och kultur, vilket lyfts fram genom målområde två. Det handlar både om att ta tillvara på de natur- och kultureresurser som finns på bästa sätt samt att få möjlighet att utveckla nya idéer, vilket har betonats både i SWOT-analysen samt på mobiliseringsmötena och i enkätsvaren. De indikatorer som finns under målområde två visar att det är tänkbart att stötta Leaderprojekt som vill ge människor natur- och kulturupplevelser exempelvis genom publika arrangemang. Det kan också handla om att stötta nya företag inom besöksnäringen eller om att utveckla nya besöks- och utflyktsmål alternativt rusta upp dem vi redan har. Genom detta målområde vill Leader Linné motverka den svaghet som listades för området i SWOT-analysen, som handlade om att det finns en övertro på att naturen i sig räcker som resurs. Både natur och kultur behöver kompletterade stöttning för att kunna nyttjas på ett optimalt sätt.

Mål 3

Ett Leaderområde där flexibla kommunikationer och småskalig infrastruktur utvecklas

Indikatorer för mål 3

- Minst 30 projekt ska ha genomförts inom målområdet.
- Minst 150 deltagare ska ha berörts på ett direkt sätt, d v s ska ha arbetat aktivt inom projekten.

- Minst 25 % av invånarna i Leaderområdet ska ha berörts på ett direkt eller indirekt sätt av något av projekten under mål 1-5.
- Minst 10 projekt som arbetar med stigar, leder och lättare infrastruktur.
- Minst 10 projekt som arbetar med teknikutveckling (inte enbart den faktiska teknikutvecklingen utan också till exempel förstudier av fiberutbyggnad).
- Minst 5 projekt som jobbar med nya och flexibla kommunikationslösningar.

Kommentarer till mål 3 och dess indikatorer: En av svagheter som listades i SWOT-analysen av Leader Linné och som ofta har tagits upp under mobiliseringsmötena är bristen på utbyggd infrastruktur samt dåliga kommunikationsmöjligheter inom området. Leader Linné har inte möjlighet att stötta genomgripande, tunga infrastrukturprojekt såsom stora vägbyggen, omfattande utbyggnad av fiber eller tågräls. Däremot kan målområdet tre utveckla småskaliga lösningar inom infrastruktur och kommunikationer. Det kan handla om att stötta projekt inom teknikutveckling, däribland förstudier av exempelvis fiberutbyggnad. Projektidéer som syftar till att ta fram kommunikationslösningar i mindre skala för att kunna färdas lättare inom området passar också in i detta målområde, liksom projekt som arbetar med lättare infrastruktur, såsom utvecklandet av leder och stigar.

Mål 4

Ett Leaderområde som främjar en god livsmiljö, unik identitet och öppen mentalitet

Indikatorer för mål 4

- Minst 40 projekt ska ha genomförts inom målområdet.
- Minst 200 deltagare ska ha berörts på ett direkt sätt, d v s ska ha arbetat aktivt inom projekten.
- Minst 25 % av invånarna i Leaderområdet ska ha berörts på ett direkt eller indirekt sätt av något av projekten under mål 1-5.
- Minst 15 nya eller upprustade mötesplatser som en följd av Leaderprojekt.
- Minst 20 projekt som syftar till positiv befolkningsutveckling.
- Minst 15 projekt som arbetar för ökad tolerans och positiv attitydförändring.

Kommentarer till mål 4 och dess indikatorer: En god livsmiljö är något av de viktigaste förutsättningarna för att människor ska trivas med att leva och bo i ett område. Vad är då en god livsmiljö? Det handlar dels om att kunna mötas och umgås med varandra, vilket Leader Linné vill uppmuntra genom att stötta projekt som syftar till att utveckla nya eller rusta upp befintliga mötesplatser. En god livsmiljö handlar också om möjligheter till att kunna ta del av ett varierat serviceutbud från både privat och offentlig sektor. Just det otillräckliga serviceutbudet ses som en brist i området och har ett nära samband med den negativa befolkningstrenden. Därför

vill Leader Linné stötta projekt som syftar till en positiv befolkningsutveckling för området. Både i SWOT-analysen samt under mobiliseringsmötena kom problemen med en sluten mentalitet upp i form av uttryck såsom ”snävt bytänkande” eller att ”jantelagen styr.” Detta är en svaghet som Leader Linné vill komma bort ifrån genom att uppmuntra till projekt som arbetar för ökad tolerans och positiv attitydförändring.

Mål 5

Ett Leaderområde som sätter miljö- och klimatarbete i fokus

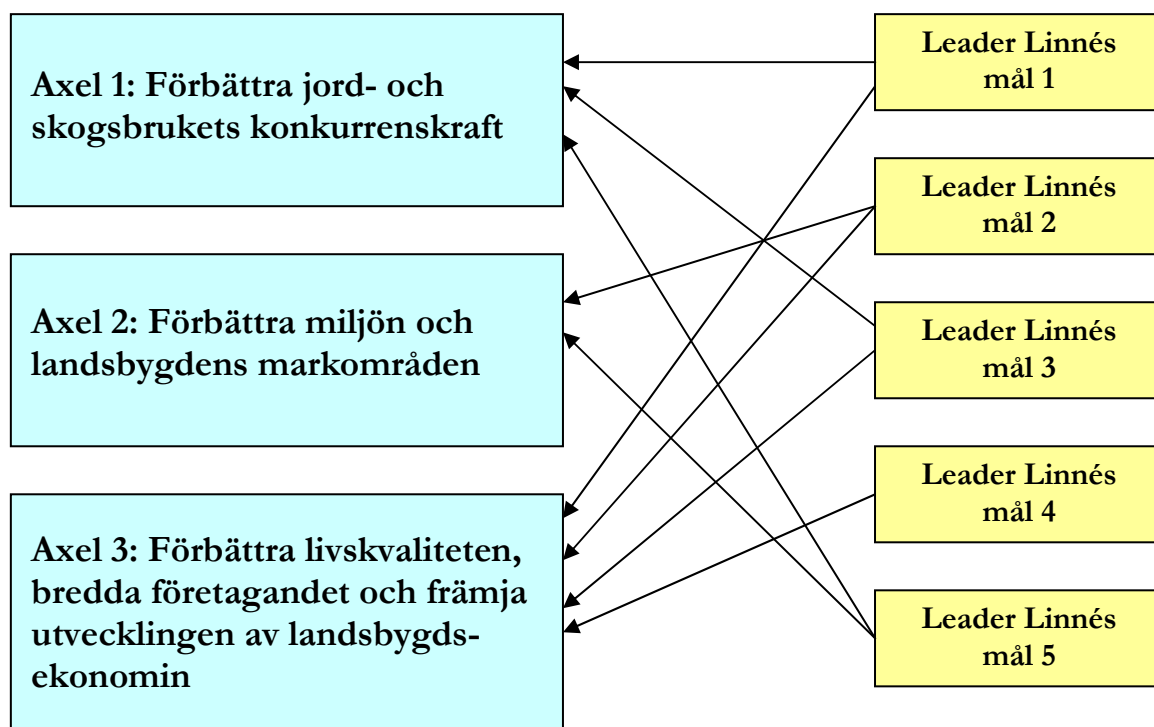
Indikatorer för mål 5

- Minst 30 projekt ska ha genomförts inom målområdet.
- Minst 150 deltagare ska ha berörts på ett direkt sätt, d v s ska ha arbetat aktivt inom projekten.
- Minst 25 % av invånarna i Leaderområdet ska ha berörts på ett direkt eller indirekt sätt av något av projekten under mål 1-5.
- Minst 10 projekt ska ha initierats för att utveckla/stötta ekologiska produkter och/eller närproducerade varor.
- Minst 30 projekt ska genomföras innehållande kompetensinsatser med fokus riktad mot miljö- och klimatarbete.
- Minst 10 projekt som har som mål att arbeta med förnyelsebar energi.

Kommentarer till mål 5 och dess indikatorer: Leader Linné fokuserar mycket på naturen och miljön som en tillgång för området. Målområde fem syftar till att uppmuntra till ett ekologiskt hållbart samhälle genom att sätta miljö- och klimatarbetet i fokus. I SWOT-analysen och på mobiliseringsmötena togs förmågan att ta tillvara på det unika för landsbygden i förhållande till staden upp som en nyckel för områdets utveckling. Ekologiska produkter och/eller närproducerade varor är ett exempel på något som landsbygden har att erbjuda som både är unikt, eftertraktat och dessutom skonsamt för miljön. Det är också ett exempel på hur ett mer varierat serviceutbud skulle kunna utvecklas. Idag finns det ett alltmer ökande intresse för miljö- och klimatarbete men ofta brist på kunskap och därför tycker vi också att det är viktigt att satsa på kompetensinsatser inom detta målområde. Projekt som satsar på förnyelsebar energi är också en mycket viktigt fokusområde att lyfta fram. Några exempel på förnyelsebar energi är sol- vind- och vattenkraft samt biobränsle och utnyttjandet av virke.

De fem målen i förhållande till landsbygdsprogrammets tre axlar

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 är indelat i tre olika axlar, vilka har beskrivits mer ingående på sidan 6 i denna utvecklingsstrategi. De tre axlarna syftar till att (1) Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft, (2) Förbättra miljön och landsbygdens markområden, (3) Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdsekonomin. Leader Linnés fem mål omfattar samtliga tre axlar, vilket åskådliggörs i figuren nedan.

Leader Linnés första mål; *Ett Leaderområde som utvecklar företag och livskraftig entreprenörsanda* tangerar speciellt landsbygdsprogrammets axel 3 men också axel 1 genom att företagsutveckling med fördel skulle kunna ske inom jord- och skogsbruksnäringarna. Det andra målet; *Ett Leaderområde som tar tillvara och utvecklar natur- och kulturreсурser* överensstämmer både med axel 2 och med axel 3. Det tredje målet; *Ett Leaderområde där flexibla kommunikationer och småskalig infrastruktur utvecklas* stämmer väl överens med axel 3 samt med axel 1 eftersom axel 1 också rymmer utveckling av ny teknik och IT. Det fjärde målet; *Ett Leaderområde som främjar en god livsmiljö, unik identitet och öppen mentalitet* är också sammanlänkat med axel 3. Det femte och sista målet; *Ett Leaderområde som sätter miljö- och klimatarbete i fokus* stämmer väl överens med axel 2 samt med axel 1, eftersom axel 1 rymmer livsmedelsproduktion och förädling på grundval av ett hållbart naturresursnyttjande. Sammanfattningsvis ser vi att samtliga fem mål ligger i linje med

intentionerna inom axel 3 men Leader Linné har också mål som uppfyller landsbygdsprogrammets första och andra axel.

De fem målen i förhållande till andra viktiga strategidokument

Det finns många andra viktiga strategidokument för området att ta hänsyn till vid utformandet av Leader Linnés utvecklingsstrategi. Utvecklingsstrategin måste harmonisera med andra övergripande planer annars riskerar satsningarna för området att bli splittrade och i värsta fall kan effekten bli att de olika strategierna motarbetar varandra. Eftersom Leader Linné omfattar två olika län och sex olika kommuner finns det många strategier och planer att ta i beaktande. *Landsbygdsprogrammen för Kronobergs län och för Jönköpings län* är utformade i samklang med det nationella landsbygdsprogrammet, vars tre huvudaxlar ställdes mot Leader Linnés fem målområden i det förra stycket. Hållbar utveckling och entreprenörskap lyfts dessutom fram särskilt i Kronobergs landsbygdsprogram, vilket är uttalade mål även för Leader Linné. I Jönköpings läns landsbygdsprogram lyfts företagsanda fram liksom attraktiv livsmiljö och förnyelsebar energi. *Den regionala utvecklingsplanen (RUP) för Kronoberg* har också hållbar utveckling och entreprenörskap som huvudmål och använder sig särskilt av de tre perspektiven Möjliga och omöjliga möten, Attraktivitet och Kreativitet. Just kreativitet är ett nyckelord även i Leader Linnés vision. I *Jönköpings läns RUP* används ledorden Regionförstärkning, Entreprenörskap, Attraktivitet och Samverkan och man arbetar särskilt med programområdena Kommunikationer, Näringsliv, Arbetsmarknad och kompetensförsörjning, Livsmiljö och attraktivitet samt Internationell samverkan. Internationell samverkan mellan olika Leaderområden är också något som uppmuntras inom Leader Linné. *Strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning i Småland och öarna 2007-2013* har som mål att skapa 1 200 nya företag och 4 200 nya arbetstillfällen och att skapa ett väl samordnat kollektivtrafiksystäm i regionen. Huvudsyftet med stödet är att (1) investera i åtgärder som leder till ökad tillgänglighet till arbete, fritidsaktiviteter, utbildning, informations- och kommunikationsteknik och innovation och som (2) förnyar näringslivet i regionen genom att erbjuda insatser för kluster och nätverk. De regionala tillväxtplanerna för Kronoberg och för Jönköping som ska gälla från och med 2008 är i skrivande stund ännu under utarbetande.

Leader Linnés prioriteringar kan vid en övergripande jämförelse sägas ha många beröringspunkter med ovanstående planer och program och bidrar därmed till att utveckling i området drivs på åt samma håll.

De horisontella målen

De fyra horisontella målen som ska genomsyra hela Leader Linnés verksamhet är:

- ✓ Jämställdhet mellan kvinnor och män
- ✓ Barn- och ungdomsperspektiv
- ✓ Integration
- ✓ Hållbar utveckling

Dessa horisontella mål kompletterar varandra och har som grundtanke att skapa ett hållbart samhälle och en varaktig positiv utveckling för alla. De horisontella målen ska beaktas både i Leaderprojekten samt i Leader Linnés övriga verksamhet, exempelvis i styrelsearbetet.

Hur ska de enskilda projekten förhålla sig till de horisontella målen?

De enskilda projekt som söker stöd från Leader Linné behöver inte ha som huvudsyfte att uppfylla samtliga horisontella mål. Det är däremot viktigt att de horisontella målen har övervägts i utformningen av ett projekt. Förutom att de har som grundtanke att skapa ett hållbart samhälle och en varaktig positiv utveckling för alla, så kan de bidra med att ge en extra dimension till en redan god projekttid. Ett bra uppslag till ett projekt kan bli ännu bättre om exempelvis tanken på hållbar utveckling och integration finns med redan från början.

Jämställdhet mellan kvinnor och män ska inom Leader Linné ses som ett självklart mål att sträva efter. Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Jämställdhetstanken kan uppmärksammas på en mängd olika sätt, exempelvis genom att man har det i åtanke vid urvalet av deltagare i ett projekt eller i själva processen vid utformningen och skapandet av en projekttid.

Barn- och ungdomsperspektivet syftar till att säkra att barns och ungdomars åsikter och intressen tas tillvara inom Leaderarbetet. Det kan exempelvis handla om projekt som drivs av ungdomar eller som utvecklas med barn/ungdomar som målgrupp. Även inom andra projekt är det viktigt att försöka se sin projekttid ur ett barn-/ungdomsperspektiv. Kan projektet utvecklas på något sätt så att det tar bättre hänsyn till ungas villkor och förutsättningar?

Integration är en ömsesidig process för att främja lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla i samhället. Integration brukar ofta nämnas i samband med personer med olika etnisk, nationell och kulturell bakgrund. Inom Leader Linné vill vi betona integration för personer med annan bakgrund, men vi vill dessutom

utvidga begreppet. Integration handlar om mångfald, om en ständigt pågående utveckling för att alla ska känna sig som en del av samhället, oavsett var man kommer ifrån, hur gammal man är, om man har en funktionsnedsättning eller annat som kan leda till att man kategoriseras in i en grupp i vårt samhälle. Integrationstanken är viktig att ha i åtanke vid utformningen av en projektidé för att säkerställa att Leader Linnés medel kommer alla i samhället till del.

Hållbar utveckling är ett samlingsnamn för en hållbar ekologisk, ekonomisk och social utveckling. Ekologisk hållbarhet handlar om att långsiktigt bevara och skydda vår natur genom att minska vår negativa påverkan på naturen. Social hållbarhet handlar om att utforma vårt samhälle så att vi mår bra på det sociala planet, vilket exempelvis kan märkas genom god hälsa och positiv social sammanhållning. Ekonomisk hållbarhet, handlar om att hushålla med både mänskliga och materiella resurser på lång sikt. Hållbar utveckling handlar kort och gott om att projekt ska utformas även med tanke på kommande generationers välbefinnande.

Transnationellt och interregionalt samarbete

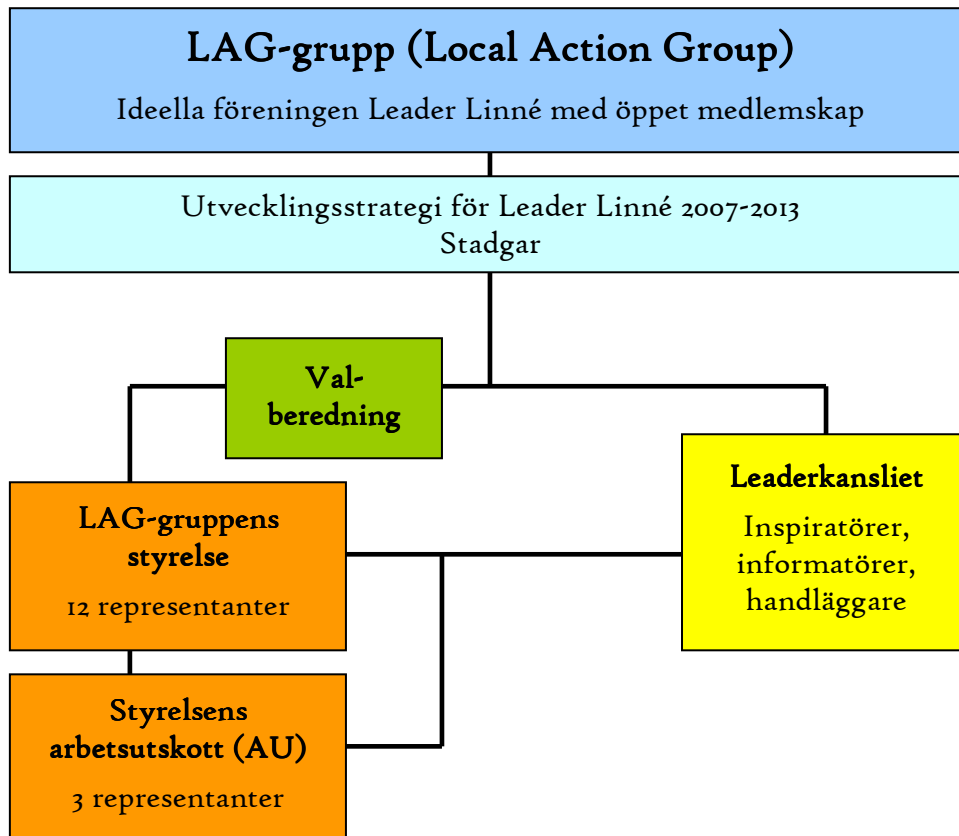
Leader Linné välkomnar projekt som omfattar samverkan med andra Leaderområden, både inom Sveriges gränser samt med Leaderområden i andra länder. För att underlätta möjligheterna till samarbete med övriga Leaderområden är det viktigt att Leaderkansliet skaffar sig kunskap om aktuellt Leaderarbete där det kan finnas beröringspunkter med Leader Linnés prioriteringar, både i Sverige och i övriga Europa. Det är tänkbart om någon i LAG-gruppens styrelse eller eventuellt någon i en referensgrupp som är knuten till styrelsen har speciellt ansvar för att bevaka andra intressanta Leaderområden både i Sverige och internationellt.

LAG-grupp

Detta avsnitt syftar till att skildra den interna strukturen och organiseringen av Leader Linné, med beskrivning av medlemskap, representation, handläggande respektive beslutande organ, roller, arbetsfördelning etc. Avsnittet redovisar den övergripande struktur som möter varje medlem och/eller aktör som ansöker om medel för sitt projekt. För närmare detaljer kring funktioner och ansvar hänvisas till Leaderområdets stadgar som antas i samband med bildandet av den nya organisationen.

Organiseringen av Leader Linné

Nedan redovisas en schematisk figur som syftar till att i bild beskriva hur Leaderområdet kommer att organiseras med hjälp av LAG-grupp, valberedning, styrelse, arbetsutskott samt kansli. Figuren bör ses som en viss förenkling av verkligheten, men ger trots det en god bild av de funktioner som sätts upp samt deras inbördes relationer.

Leader Linné bildar en ideell förening med öppet medlemskap. Leader Linné välkomnar därför alla aktörer och organisationer - ideella, privata och offentliga - från Leaderområdet att ansöka om medlemskap, delta i arbetet inom LAG-gruppen samt utse nomineringar till LAG-gruppens styrelse som blir det operativa organ som bland annat beslutar om medelsfördelningen till projekt.

I den följande texten beskrivs figurens (se föregående sida) olika funktioner avseende bland annat roll, tillsättning och ansvar.

LAG-gruppen (Local Action Group)

LAG-gruppen är densamma som den ideella föreningen Leader Linné, vilken kommer att ha ett öppet medlemskap och därmed en mängd medlemmar från ideell, privat och offentlig sektor. LAG-gruppens medlemsorganisationer träffas varje år på den ideella föreningens årsmöte, då man genom valberedningen väljer ordförande och ledamöter till LAG-gruppens styrelse. LAG-gruppen ger samtliga medlemmar möjlighet att påverka arbetet med Leader Linné och ansvarar bland annat för följande:

- Leader Linnés antagna stadgar.
- Övergripande strategiska beslut kring Leader Linné och utvecklingsstrategin 2007-2013.
- Tillsättning av valberedning.
- Val av ordförande, vice ordförande samt övriga ledamöter till LAG-gruppens styrelse.
- Beslut kring verksamhetsberättelse, ekonomiskt bokslut, revisionsrapport samt styrelsens ansvarsfrihet för genomfört verksamhetsår.
- Verksamhetsplan samt budget för kommande verksamhetsår.
- Kunskapsbank, resurs samt garant för att trepartnerskap och underifrånperspektiv upprätthålls.
- Övergripande uppföljning av hur strategins mål och indikatorer införlivas/genomförs.
- Övergripande utvärdering och kvalitetssäkring.

Såväl utvecklingsstrategin 2007-2013 som föreningens stadgar blir centrala dokument för LAG-gruppen att beakta och strukturera utvecklingsarbetet utefter.

Valberedningen

Valberedningen tillsätts av LAG-gruppens medlemmar och har som primär uppgift att nominera kandidater till styrelsen. Valberedningen tillsätts med noggrant beaktande av trepartnerskapet och ska nominera kompetenta och intresserade personer från såväl ideell, privat som offentlig sektor.

LAG-gruppens styrelse

LAG-gruppens styrelse är Leader Linnés operativa organ och kommer att utgöras av 12 representanter. Representanterna väljs formellt av LAG-gruppen vid årsmötet och har som uppgift att ta vara på medlemmarnas intressen samt se till *bela* Leaderområdets bästa. Styrelsens arbete och prioriteringar vägleds till stor del av föreliggande utvecklingsstrategi.

Följande kriterier gäller för styrelsens sammansättning och representation:

- Styrelsen ska bestå av totalt 12 representanter.
- Av de 12 representanterna ska fyra företräda ideell sektor, fyra företräda privat sektor och fyra företräda offentlig sektor. På så sätt garanteras en jämn fördelning mellan de tre samverkande sektorerna.
- Bland styrelsens representanter väljs en ordförande och en vice ordförande. Dessa två funktioner kan väljas från vilken sektor som helst, men ordförande och vice ordförande måste företräda olika sektorer.
- Bland de 12 representanterna ska könsfördelningen vara jämn. Målet är en 6/6-representation, inget av könen ska ha färre än fem representanter i styrelsen.
- Valet av styrelsens representanter ska baseras på en strävan efter att involvera ungdomar/unga vuxna samt nya svenskar med utländsk bakgrund.
- Vid valet av de 12 representanterna ska en god geografisk spridning tas i noggrant beaktande.
- Styrelsens representanter ska ha god kunskap om Leader Linné och om landsbygdsutvecklingsfrågor. De ska därtill ha kompetens kring Leaderområdets horisontella mål samt kring ett eller flera av de fem målområden som har pekats ut i utvecklingsstrategin.

LAG-gruppens styrelse kommer att anordna sex-åtta möten per år för det operativa arbetet, och dessa styrelsemöten ska hållas på olika platser inom Leaderområdet. Ramarna för styrelsens beslutsfattande kommer att definieras i Leaderområdets stadgar, därtill ska även en plan tas fram för att undvika jävsfrågor. Leader Linnés styrelse ska ha möjlighet att adjungera ledamöter för att på så sätt stärka kompetens och samarbete med andra viktiga aktörer i området. Därtill ska styrelsen ha möjlighet att nyttja särskilda referensgrupper - exempelvis knutna till strategins fem målområden - för att stärka kunskap och fatta mer kvalificerade beslut kring de projektansökningar som inkommer.

LAG-gruppens styrelse ansvarar bland annat för följande:

- Beslut kring projektprioritering.
- Ansvar för att stadgar och utvecklingsstrategi införlivas/genomförs.
- Operativt ansvar för att marknadsföra Leader Linné, ge information, ta initiativ, driva på, stötta, inspirera och stimulera till att nya projekt-ansökningar kontinuerligt strömmar in.
- Operativt ansvar för att nätverka och på bästa sätt tillvarata Leaderområdets intressen.
- Stötta såväl LAG-gruppen (och dess medlemmar) som det etablerade Leaderkansliet (med dess personal) med både praktiska och strategiska åtaganden.
- Ansvar för att knyta till sig nya medlemmar samt nya potentiella medfinansiärer.
- Kontakter med Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, medfinansiärerna till Leader Linné samt andra strategiska aktörer.
- Kunskapsbank, resurs samt garant för att trepartnerskap och underifrånperspektiv upprätthålls.
- Genomförande av utvärdering och kvalitetssäkring.
- Åtagande rörande personalansvar, rekrytering av arbetskraft, löner, lokaler, administration etc.

Styrelsen ska ha möjlighet att ta initiativ till egna Leaderprojekt, exempelvis till större paraplysamarbeten eller projekt som genomförs tillsammans med andra Leaderområden. Styrelsen ska även ta fram särskilda urvalskriterier för vilka projekt som ska beviljas. Kriterierna ska visa på vad som "krävs" av varje inlämnad projektansökan samt ange hur ett projekt kan göras starkare och mer konkurrenskraftigt.

Styrelsens arbetsutskott (AU)

Styrelsens arbetsutskott ska bestå av tre representanter; styrelsens ordförande, vice ordföranden samt en övrig ledamot. Samtliga tre sektorer - ideell, privat och offentlig - ska företrädas genom de tre representanterna, vilka väljs av Leader Linnés styrelse. AU:s primära uppgift är att förbereda styrelsens möten genom beredning av ärenden som ska upp till beslut. Till detta kan AU ha möjlighet att lämna egna förslag om vilka projekt som bör avslås respektive beviljas finansiering från den gemensamma Leaderkassan.

Leaderkansliet

Ett kansli kommer att etableras i Leaderområdet, där verksamhetsledarens kompetens att informera, länka samman aktörer, inspirera till nya ansökningar och stötta genomförandet av beviljade projekt kombineras med rent handläggande/

administrativa funktioner. Totalt kommer preliminärt tre till fem personer att vara knutna till Leaderkontoret samtidigt, vilka kommer att rekryteras genom styrelsen strax efter länsstyrelsens godkännande av Leader Linné.

Leaderkansliet med personal kommer att utgöra LAG-gruppens och styrelsens förlängda arm ute i Leaderområdet. Kansliet kommer att informera, stötta och stimulera aktörer som aldrig förr hört talas om Leader, organisationer som vill initiera projekt men som inte vet hur de ska gå tillväga, parter som gått samman för att skriva ihop en gemensam projektansökan, aktörer som för tillfället genomför sitt beviljade Leaderprojekt samt organisationer som har avslutat sitt arbete och nu står i begrepp att slutredovisa insatser och resultat till kansliet. Arbetsuppgifterna blir därmed främst knutna till ”gräsrotsnivån” och till ambitionen att säkerställa ett kontinuerligt inflöde av projektansökningar samt genomförandet av förankrade Leaderprojekt som visar på om goda resultat.

Vid sidan av nämnda prioriteringar kommer Leaderkansliet att arbeta *nära* LAG-gruppens styrelse med dess 12 representanter. Om det ligger på styrelsen att se till att nämnda ansvar på föregående sida genomförs (se förteckning i punktform), blir det i flera av fallen och i mångt och mycket kanslipersonalens uppgift att rent handgripligen stå för det praktiska genomförandet.

Utvärdering av strategidokumentet

En utvärdering av Leader Linnés verksamhet kommer att ske när halva verksamhetsperioden har gått. Det bör vara någon gång under år 2011, förutsatt att Leader Linnés verksamhet kommer igång under andra hälften av år 2008. Denna halvtidsuppföljning eller utvärdering är till för att göra en avstämning mot mål och indikatorer så att Leader Linné är på väg i rätt riktning utifrån utvecklingsstrategin. Det är också en möjlighet att reflektera över de uppsatta mål och prioriteringar som finns i strategin. Känns de fortfarande relevanta och rimliga för Leader Linné? Har det kanske tillkommit nya viktiga behov som inte har varit möjliga att förutse i dagsläget? Det är alltid en svår avvägning att utforma indikatorer över en lång tidsperiod och en utvärdering under pågående verksamhetsperiod kan leda till att somliga indikatorer eventuellt behöver revideras. Halvtidsutvärderingen är tänkt att ske internt i Leader Linnés organisation. När programperioden är slut år 2013 kommer däremot en extern utvärdering att göras för att hela verksamhetsperioden ska kunna analyseras med hjälp av en utomstående perspektiv.

Finansiering av Leaderområdet

Den totala budgeten för Leader Linné består av medel från EU, staten och - i första hand - de sex samverkande kommunerna. Den gällande fördelningsprincipen är att 70 % av hela den totala budgeten under programperioden ska betalas från EU/staten och återstående 30 % från övriga offentliga aktörer, det vill säga primärt de samverkande kommunerna. Utöver detta ska privat finansiering ha utgjort 30 % av den totala finansieringen när programperioden väl är slut. Detta gäller dock för hela Leaderområdet, inte för varje enskilt Leaderprojekt.

Under programperioden 2007-2013 kommer EU och Jordbruksverket att gå in med sammanlagt 4 204 360 kronor (70 %) *per år* till Leaderverksamheten i Leader Linné. Länsstyrelsen har räknat fram att de sex kommunerna tillsammans kommer att behöva gå in med 1 760 975 kronor (30 %) *per år* till Leader Linnés verksamhet. Den sammanlagda årliga budgeten för Leader Linné är därmed 5 965 335 kr. Medfinansieringsbeloppet för varje kommun är baserat på antal invånare som bor på landsbygden enligt glesbygdverkets definition. Det årliga medfinansieringsbeloppet för respektive kommun är beräknat på medel från 2007 och 2008 och kommer dock troligtvis att ändras till det andra utbetalningstillfället år 2010, antingen uppåt eller nedåt, enligt uppgift från Länsstyrelsen i Kronobergs län. Faktorer som kan påverka beloppet för respektive kommun är nya direktiv från EU och Jordbruksverket samt beslut om medfinansiering från Regionförbundet södra Småland och Regionförbundet i Jönköpings län. Eftersom år 2007 och år 2008 redan har passerat kommer utbetalningen från kommunerna i realiteten att fördelas på fem år istället för sju år, det vill säga 2009-2013, vilket gör att det årliga medfinansieringsbeloppet blir något högre under perioden 2009-2013.

	Landsbygds- programmets årliga finansiering 2007-2013	Kommunernas årliga med- finansiering 2007-2013
Värnamo kommun	745 000 kr	319 500 kr
Ljungby kommun	736 980 kr	307 150 kr
Markaryds kommun	344 700 kr	143 625 kr
Älmhults kommun	409 680 kr	170 700 kr
Alvesta kommun	662 220 kr	275 925 kr
Växjö kommun	1 305 780 kr	544 075 kr
Totalt	4 204 360 kr	1 760 975 kr

Bilaga 1: Hinder och problem på den småländska landsbygden

Nedan listas alla de hinder och problem för den småländska landsbygden som dryftades vid de sex mobiliseringsmöten som ordnades under vecka 4 till 7 2008. De sex mötena samlade strax över 200 personer/representanter för landsbygdens aktörer.

Grimslöv, 22 januari 2008

- Jantelagen
- Avundsjuka
- Myggen
- Mördarsniglar
- Brist på mod
- Mörker (ökad brottslighet)
- Nedläggning av jordbruket
- Svemgödsel
- Samverkan mellan företag
- Ungdomarna är en outnyttjad resurs
- Nedläggningar av skolor, lanthandlar
- Bristande vilja att engagera sig
- För mycket fokus på städerna
- Politisk kompetens
- Brist på visioner
- Hög tid att göra något
- Barnomsorg
- Lathet
- Avfolkning
- Transporter/kommunikation
- Åldersstrukturer
- Bytänkande
- Tradition
- Förhållningssätt
- Brist på mötesplatser
- Telefoni
- Bredband

Kåanna, 24 januari 2008

- Byråkratiska problem, fylla i ansökningar
- Tar tid
- Brist på engagemang

- Brist på samarbete mellan organisationer
- Pengar fattas
- Transportkostnader
- Osäkerhet i projekt-uppstarter
- Svårt att låna pengar
- Uppgivenhet
- Landsbygden är ingen referens i samhällsplaneringen
- Rädsla att engagera sig i EU-projekt
- Bybor vill ej släppa till ny tomt till inflyttande
- Uppdrivna fastighetspriser
- Året runt-boenden blir fritidshus
- Natur- och kulturproblem för utveckling
- Utflyttning
- Stelbent lagstiftning angående strandskydd
- Pengar i kassan för att arbeta med EU-projekt
- Brist på mötesplatser för unga

Strömsnäsbruk, 29 januari 2008

- Strömlösa (telefonlösa)
- Allmänna kommunikationer
- Avfolkning
- Vägar/infrastrukturer
- Fyrkantiga politiker
- Informationsproblem
- Övana att söka gemensamma projekt
- Få unga stannar kvar
- Dyr bensin och diesel
- Låg utbildningsnivå
- Strandskydd
- Bristande attraktivitet
- Kändisskap och utanförskap
- Snävt byatänkande
- Upphaussade fastighetspriser
- Gränsbyggdproblem vad gäller samarbete
- Otrygghet
- För mycket media
- Brist på engagemang
- Avundsjuka/missunsamhet
- Kompetensförsörjning
- Hemmablindhet=ser ej potential
- Medias storstadsfokusering
- Snäv mediabild av landsbygden
- Auktoritetsrädsla
- Traditionsbundet
- Någon annan ska fixa allt
- Samverkan mellan myndigheter

- Länsstyrelsens hållning i vissa frågor
- Lönar sig inte att engagera sig
- Paragrafrytteri

Värnamo, 4 februari 2008

- Kommunikationer
- Vägverkets skyltningsregler
- Prisbild på fastigheter
- Befolkningsunderlag
- Integration
- Åldrande befolkning
- Byråkrati
- Finansiering/riskkapital
- Brist på kompetens (utveckling)
- Utbud, service
- Ungdomsutbud
- Idétorka
- Tidsbrist, engagemang
- Samordnare
- Bredband
- Brist på friskvård
- Lokala arbetstillfällen
- Brist på erfarenhetsutbyte
- Svårt att engagera folk ideellt

Älmhult, 5 februari 2008

- Problem att söka ekonomiskt stöd
- Avfolkning
- Allmänna transporter/kommunikationer
- Strandskydd
- Jantelagen
- Bensinpriser
- Telefoni/bredband/el/mobil
- Vägar
- Brist på samverkan
- Serviceutbud (offentlig sektor)
- Revirtänk
- Kommunen satsar ej på ytterområden
- Språkkunskaper
- EU-bestämmelser
- Översvämningar
- För dåliga på turism
- Visionslöshet
- Året runt-boende blir fritidshus
- Livsmedelslogistik

- Lokala inköp (skolor, omsorg)
- Brottslighet
- Bankers inställning (svårt att låna)
- Nedläggning av skola och bibliotek
- Utbor-problematiken
- Prisnivån
- Kommunen är Älmhults-centrerad
- Kommunen måste marknadsföra bättre och pusha för boende på landet
- Vi är dåliga på att uppmuntra återinflytt
- Vi är dåliga på att uppmuntra inpendlarna (tar ej tillvara på potentiella personer)

Växjö, 13 februari 2008

- Kommunikationer/infrastrukturer
- Byggnationer, boendefrågan, prisbildning
- Oprofessionella företagare
- Småländsk bypolitik/oförmåga att samarbeta
- Syndromet "det går inte"
- Brist på kapital
- Svårt att hitta/få pengar för lokala eller små föreningar
- Växjö-dominans
- Stordriftsproblematik (exempelvis stormarknader slår ut lanthandlar)
- Offentlig service (exempelvis skolor läggs ner)
- Jantelagen
- Svårt för äldre på landsbygden
- Brist på mötesplatser
- Kostsamma kommunala krav på verksamheter (mallar och krav anpassat för städer)
- Svårt att marknadsföra gemensamma initiativ
- Negativ befolkningspyramid
- Ungdomar och kommunikationer
- Sårbarhet vid naturkatastrofer

Bilaga 2: Framtida visioner och projektidéer för den småländska landsbygden

Nedan listas alla de visioner och framtida projektidéer för den småländska landsbygden som dryftades vid de sex mobiliseringsmöten som ordnades under vecka 4 till 7 2008. De sex mötena samlade strax över 200 personer/representanter för landsbygdens aktörer.

Grimslöv, 22 januari 2008

- Mer kollektivtrafik på landsbygden
- Fler hus, ökad byggnation
- Luckra upp strandskyddet
- Kooperativt företagande, mer samarbete över gränserna, göra mer tillsammans med olika aktörer involverade
- Skolan
- Alternativa sysselsättningar, t ex turism, ta tillvara på ”lugnet”
- Fler anläggningar
- Fokus på ungdomar, se till att de får positiva minnen så att de en gång vill återvända hit
- Ungdomar! Stötta kreativa ungdomar. Stötta dem ekonomiskt om de ha idéer, de måste inte knökas in i föreningslivet eller i våra vuxenstrukturer! Till exempel check på 5000 kr = enkelt, snabbt, NU! Inte på vuxnas villkor
- Inte bara fler hus, även fler lägenheter på landet
- Kommunen måste börja bebygga obebyggda tomter som de äger
- En ny hemsida för att ”samla” lediga hus/bostäder
- Infrastruktur, t ex fiber, bredband. Samarbete stärker vi-känslan
- Måste få inflyttning! Bra kommunikationsmöjligheter är en förutsättning! Fiber! Inte mobila lösningar, det är inte bredband! ”Om folk kommer hit och bosätter sig, då löser sig resten!”
- Ungdomscheckar!
- Fadderverksamhet; där vuxna stöttar unga för att utveckla idéer, jobba med byråkrati, starta företag, lägga upp planer etc
- Stärka vi-känslor = ta hand om inflyttande människor på bästa sätt, involvera dem från start, välkomna dem, få dem att känna sig viktiga. Följa upp - inte välkomna bara en gång - och höra så att de trivs
- Se fadderverksamhet ovan!
- Visionära förebilder lyfts fram
- Jobba med trepartnerskap och underifrånperspektiv, såsom Leader föreskriver
- Låt ej luras av första intrycket
- Lyssna på folk ”utifrån” - hur ser de på vår by, vårt samhälle?
- Främja den vilja/engagemang som finns!
- Bra kollektivtrafik

- Infrastruktur = huvudfrågan!! Om denna löses på ett bra sätt så löser sig resten också. Barnfamiljer vågar/vill inte flytta ut om det inte finns vägar och god kommunikation! Om vägar, fiber, bussförbindelser, telefon etc fungerar, då kommer folk och då bevaras service, skolor, attraktivitet etc
- Skola måste finnas nära!
- Främja turism och besöksnäring! Räcker inte att erbjuda ”vacker natur”, turister vill ha affärer, övernattningsmöjligheter, camping, kaféer och liknande. Måste bli bättre på att presentera ett paket som gör det attraktivt för turister att komma hit!
- Fik vid Åsnen
- Handla lokalt för att stötta det lokala!
- Bättre samverkan från politiskt håll! Ibland total oförståelse ifrån politiker kring vad landsbygden behöver för att leva
- Skapa nya mötesplatser
- Engagemang = stötta eldsjälar!
- ”Roligt att bo på landsbygden!”
- Skapa en ”pool” för unga, där man kan anmäla sig och de kunskaper man har. I poolen kan sedan företag, kommuner och andra leta efter de kunskaper man behöver få tag på = matchning!! Vice versa också, det vill säga att företag kan lägga ut annonser och efterlysa kompetens man behöver för tillfället
- Svår byråkrati att starta ett kafé, även om vi bara vill bre lite mackor och koka korv. Lagar och regler gör det nästan omöjligt för en liten förening att kunna starta upp sådan verksamhet!

Kåanna, 24 januari 2008

- Utnyttja närheten mellan människorna på landet. Både vad det gäller den geografiska och den generationsmässiga
- Använda sig av närproducerade produkter
- Inspirationskvällar
- Projekt som stärker bygdens identitet
- Informationsspridning av projekt i tidningar
- Aktivt ta med de som inte är aktiva (välkomnande atmosfär) och ge de som växer upp en positiv bild av bygden
- Eldsjälar som ambassadörer
- Avsätta pengar till en projektresurs som ska verka som en samlande kraft. Det finns ett engagemang, det ska bara organiseras
- Rimlig nivå på projekten
- Stöttning och uppbackning från både andra i samma situation och projektresurser
- Inse att engagemanget är en överlevnadsfråga
- Ha projekt eller inspirationskvällar med breda teman så att det engagerar många
- Ordna jakt- och fiskeresor
- Ett samlande turismprojekt
- Skapa förutsättningar så att unga och gamla kan träffas tillsammans
- Bjuda in inspiratörer från andra projekt
- Leader-pengar
- Andra projektpengar

- Skapa förutsättningar för ”under tiden-pengar” eftersom det mesta av pengarna inte betalas ut förrän efter projektets slut. (Ekonomiska föreningar)
- Föreningar som allierar sig med starkare partners, till exempel kommunen
- Mentors- och referensgrupper. Lag-gruppen kan skapa ett eget projekt med ”inspiratörer” eller ”konsulter” som kan vara projektgruppens mentorer
- Skapa nätverk för nyföretagande
- Handledning på kansli för att få hjälp med blanketter med mera
- Ordna projektledar-utbildningar
- Förbättra kommunikationer och service
- Flexibel bedömning av bygglov
- Analysera bygdens styrkor och svagheter. Genomföra en nulägesanalys och ta reda på vilka förutsättningar bygden har
- Inse att till exempel kommunikationer, bra service och en skola är förutsättningar
- Presentera bygden för både de som är året runt-boende och de som inte är det, på ett bra sätt
- Hjälp från kommunen
- Decentralisering av samhällsplaneringen, Ryssby-modellen
- Skapa bostadsrättsföreningar för att underlätta boende
- Skapa intressanta aktiviteter – lokala initiativ
- Få markägare att sälja attraktiv mark
- Underifrån-perspektiv på val av attraktiva tomter
- Backa upp med lån (kreditinstitut)
- Stycka av större tomter
- Arbeta med att det finns olika förutsättningar för planering av stad och landsbygd vad gäller boende och miljö. Olika referensmallar
- Lokala aktiviteter att samlas kring (projekt som engagerar)
- Den sociala miljön och kulturen på orten är viktig. Den ska uppmuntras
- ”Moped till alla”
- Samordna transporter, linjer, tider, bränsleförbrukning, miljö
- Lokala initiativ
- All-aktivitetshus
- Mindre bussar som tar ”turlista” dygnet runt men bara går om de är förhandsbokade x timmar innan
- Vad är unikt för detta Leader-område?
- Presentera bygden
- Inse att det inte behöver vara motsättningar mellan boende och turism
- Inte glömma bort, men däremot utnyttja, kulturen
- Anställ och ge eldsjälarna på landsbygden lön

Strömsnäsbruk, 29 januari 2008

- Öka stoltheten över sin hembygd
- Samarbete över gränserna
- Identitet och kunskap om hembygden
- Ambassadörer internt och externt
- Fysiska mötesplatser

- Kurser och utbildningar i positivt tänkande. Inspiratörer som sprider nya sätt att tänka. (till exempel skaparen av ishotellet i Jukkasjärvi)
- Kultur (musik och dans) som ingredienser för att samla folk
- Information via olika kanaler
- Plocka fram förebilder och goda exempel
- Få människor att känna sig behövda, ”jag kan delta och påverka”. Bli sedd! Både nyinflyttade och de som bor på bygden idag
- Bussar, tidtabeller, tillgänglighet
- Dela på gemensamma bilar i till exempel pooler
- Utöka bredbandet och informera om kunskap kring det
- Vägar
- Få tågen att stanna i Markaryd
- Cykelvägar
- Internet-caféer på landsbygden där folk samlas för IT, kaffe och bullar
- Service på landsbygden, till exempel bokbussar och ”rullande medborgarkontor” som flera kommuner kan dela på
- Infrastruktur på alla plan bör förbättras, el, tele, vägar, bredband
- Vägar öppna 365 dagar om året. Väder och liknande sätter oftast käppar i hjulet
- Service som post, affärer
- Feedback till myndigheter om hur svårt det är och kan vara på landsbygden då infrastrukturen inte fungerar
- ”Liftsystem”, webbaserat för samåkning
- Cykelvägar och cykelkartor för egna invånare men också för turister
- Utvidga existerande samarbeten, stötta dem att breddas. Utvidga till exempel Entreprenörsregionen. Det finns positiva exempel, sprid dessa
- Dialogmöten med till exempel ungdom, skolor, företag, etc. Demokrati! Använd de mötesplatser som finns och utveckla dessa
- Samarbete mellan skolor över hela Leader-området, till exempel kurser med få elever
- Naturliga mötesplatser, bytänkandet är ett stort problem. Naturliga mötesplatser är idrottsföreningar och liknande
- ”Koordinatorer” som stöttar ideella föreningar i deras jobb, typ ”lotsar”
- Stötta samarbetet i föreningslivet. Mångfalden i föreningslivet, det vill säga en förening som inte finns i centralorten
- Starkt övergripande projekt med många parter
- Låta målgrupper, till exempel unga, föreningar - själva få bestämma. Satsa på kvalité och inte alltid ”lite överallt”, utan spets på få ställen ibland också
- Lära oss samarbeta – folkbildning
- Utnyttja att vi är små, borde vara lättare att samarbeta
- Ha roligt! Ge värden som gör att man vill flytta tillbaka senare i livet också
- Plocka bort strandskyddet. Vi har idag 50 mil strandskydd i bara Markaryd
- Fokusera på vad ungdomar tycker och vill. Tillfråga dem och lyssna på deras svar
- Inse att unga ofta vill flytta, men istället fundera på hur vi får dem tillbaka senare i livet?
- Fritids- och kulturaktiv
- Konstgräsplan i Hinneryd
- Locka turism och idrottslag hit
- Turismprojekt, till exempel flottfärder
- Attraktivitet = go-cart, skatebord-ramper med mera

- Stötta sockenråd, lokala torgdagar, festivaler, vår- och höstmarknader, ordna hemvändardagar
- Stärka föreningslivet på landsbygden
- Utveckla vandrarhemmet i Strömsnäsbruk
- Utveckla utomhusbad och andra befintliga attraktioner. Parker, camping, minigolf, bad, etc
- Vindkraft
- Leder, till exempel vandring och cykling
- Lots för unga som vill flytta hit. Efter boendeval kan lotsen hjälpa till att fixa jobb. Inte tvärtom
- Fler bostäder
- Alternativa boenden på landsbygden (uthyrning)
- Locka 40-talisterna att flytta till bekvämt boende på landsbygden
- Boende och jobb för unga
- Nätverk för företagsledare – ”börja lokalt”
- Privat BB i Markaryd/Ljungby
- Värna kulturarvet
- Stötta ”upplevelsen”
- ”Kolbulletinen” – (tidning i Agunnaryd). Skapa lokala tidningar, som ger en rättvisare bild, på landsbygden
- ”Cultural planning”, det vill säga utgå från det vi har nu och sedan utveckla det. Inte göra som alla andra utan hitta det unika för oss
- ”Leader-checkar” – till exempel 10 000 eller 20 000 kr som en förening kan få snabbt och enkelt utan byråkrati
- Mer feedback till beslutsfattare (till exempel på Länsstyrelsen) om hur deras beslut slår på landsbygden
- Bryta tunnelseende. Prestiglöshet

Värnamo, 4 februari 2008

- Mötesplatser
- Stötta ”igång-sättare”
- Rullande buss, till exempel som i ”Bygglov” med folk som kommer ut till by för by för att stötta och hjälpa till
- Gemensamma mötesplatser
- Lyfta fram ”goda exempel”, det vill säga orter som har vänt negativa trender och lyckats. Inspiratörer. Visa att det går!
- Visa att det är roligt att engagera sig
- Allokera pengar (till exempel Leader) för att stötta det engagemang som finns
- Stötta privata alternativ (folk som vill något), till exempel uppstarten av en privat förskola
- Köpa loss kreativa personer, arvoda dem för att sätta fart
- Hitta det lokala som intresserar
- Blanda professionella med amatörer, till exempel Brahefestivalen
- Ta tillvara lite annorlunda idéer och gör de unika. (Exempelvis Nydalas munkar)
- Titta på Gislaveds teaterprojekt (Teaterresan)
- Besök andra som lyckats i turistsatsningar (Ramkvilla, Ebbamåla med mera)

- Bilpooler. Samordna kommunikationer från till exempel landsbygd till stad. Gynnar både miljö och gemenskap
- Stötta trådlös kommunikation
- ”Skylt-projekt” – uppvakta Vägverket för att slippa deras byråkrati. Idag måste man ”fylla i 72 sidor” för att få sätta upp en turistskylt
- Fler buss- och tåglinjer
- Förstudier kring till exempel bredbandsprojekt och hur man ska ge stöd åt företagande på landsbygden. Konsekvensanalys. Vad kostar det? Vad vinner vi på det?
- Utbyggt GC-nät
- Gratis datorer till alla
- Länsöverskridande kollektivtrafik
- Turisttips via SMS
- Begära ändring av postadress så att det blir orten (till exempel Långö som har Stockaryd i Sävsjö kommun)
- Anropsstyrda kommunikationer
- Turistmål läggs in i GPS-kartor
- Förändring av adressangivelser, måste bli lättare att hitta
- Mer marknadsföring
- Fler näringsidkare
- Önskemål kring internationella kommunikationer
- Att alla elledningar blir nedgrävda
- Studiecirklar
- Sätta samman personer som är likasinnade. Till exempel turismintresserade, unga etc och stötta dem kvalitativt
- Skapa samordningskansli
- Fysiska mötesplatser för till exempel unga eller företagare
- Stötta jordnära projekt
- Det finns engagemang, det gäller bara att stötta de som vill något
- Betoning av ideella föreningars värde på landsbygden. Stötta dessa då de utgör viktiga gemenskapsytter för boende
- Internationell mötesplats för energifrågor i Värmeshult tack vare Christgas. Mer sådant
- Utveckla befintliga mötesplatser såsom Åminne Bruk, Nydala kloster, Vandalorum och bygdegårdar
- Skapa livaktiga ideella föreningar
- Nätverksträffar av olika slag
- Temadagar inspirerar
- Ge positiva värden för unga så att de vill flytta tillbaka senare i livet
- Miljöcertifiera byar. Här värms husen upp på miljövänligt sätt
- Bomässor
- Främja turism – ”paketera” det landsbygden har och sedan marknadsföra det
- Räntefria lån till folk som bygger på landsbygden
- Bättre service, stötta företagande. Bra service ger mer folk på landsbygden, både boende och turister
- Projekt för att få unga att stanna kvar på landsbygden eller komma hem efter studier och bosätta sig
- Försöka dra nya kategorier till landsbygden
- Främja turismen på landsbygden. Skapa sysselsättning i form av boende, evenemang

- Handfast hjälp till eldsjälar som vill starta företag, till exempel ”föreningslotsar”. Hjälpa entreprenörsandan
- Fri tand- och läkarvård
- Läkare och tandläkare i närområdet
- Botanisk trädgård vid Vidöstern
- Glashotell i Dannäs
- Europas arena för hästsport i Torskinge
- Projekt mot diskriminering, ge företag utbildning för att jobba för mångfald och integration i egna verksamheten
- Stötta integration
- ”Leader-checkar” via Leaderområdet. Snabba pengar utan byråkrati. Finns även ”ungdoms-checkar”. Stötta idéer som kommer upp snabbt
- Projekt eller samling kring ekologisk mat. Ekologiska äventyr i Småland
- Mysiga karnevaler, till exempel en musik- och livstidsfestival

Älmhult, 5 februari 2008

- All service måste bli bättre. Bättre service och fler kommunikationer ger mer folk
- Bättre tågtider
- De gamla ”livsmedelsbussarna” kan köra både folk och livsmedel. (Eller kan skolbussarna kör mat)
- Kompletteringstrafik
- Fler mötesplatser som har många aktiviteter. Både skapa nya och förbättra befintliga. Använd hemvänder-dagar
- Skapa attraktiva boendetomter genom mindre byråkrati och mer flexibilitet
- Öka antalet sjötomter
- Underlätta entreprenörskapet (folk ska bo och jobba på samma plats)
- Titta på landsbygdens möjligheter och styrkor (exempelvis närproducerad mat)
- Satsa på återvändare
- Satsa på inpendlare (paketera bygden)
- Marknadsföra ”öde-Småland” för holländare
- Landsbygdsbidrag
- Inventera projekt som redan genomförts och lära sig av dem. Exempelvis Trångsviken i Jämtland
- Studiebesök på entreprenörsskola i Jämtland (skicka dit rektor, personal och representant från föräldraföreningen). Småskolor ska profilera sig som ett positivt alternativ
- Skapa positiva barndomsminnen (så att folk kommer tillbaka)
- Marknadsföring av bygdens styrkor
- Paketprogram för turister
- Hyresvärdsråd
- Använd nätet mer och bättre
- Utveckla hemvänder-dagarna (dessa dagar ska vara wow-dagar)
- Lyfta fram att det är ”fantastiskt att bo på landet”
- Ambassadörer
- Göra en ”ny-inflyttad-dag”
- Använd de nyinflyttade och marknadsför

- Anlita en landskapsarkitekt
- Lägg mer krut på festivaler och marknader
- Titta på Hallarydsdagen
- Fler turister (särskilt naturturister)
- Bättre skyltning
- Bo-plikt
- Hitta andra lösningar, till exempel hyra ut. Bearbeta de som äger men inte bor för att sälja eller hyra ut
- Hjälpa människor att skriva kontrakt med mera när de vill hyra ut. En sorts agentur
- Hjälpa dödsbo-ägare, pusha på
- Leader-checkar
- Starta projekt som vänder på tänkandet (använda sakerna, till exempel bio när det händer)
- Inspiratörer
- Utveckla "Kommun-nytt" och Evenemangskalendern där
- Fler tågstopp och bättre tågtider
- Samordna pendlarkorten för tågen
- Bredbandsbyggnationen måste bli kvar
- Minibusstrafik
- Bygg ut kompletteringstrafiken
- Bättre bussförbindelser
- Samordna bättre (skolbussarna går till exempel tomma i en riktning)
- Stimulera lokalproducenter av livsmedel

Växjö, 13 februari 2008

- Låta landsbygden ta del av stadens resurser ibland (till exempel att PM kommer ut och "gästspelar" eller att kursledare kommer ut)
- Ändra attityden "det är synd om oss"
- Ta hem det vi vill ha till landsbygden (Metropolitan i Furuby)
- Öka attraktiviteten. Erbjuder något som inte finns i stan, till exempel närproducerad mat
- Satsa på turism (Öhrs lantcafé)
- "Vad gör landsbygden unik?"
- Starta nätverk mellan människor som till exempel lokalproducerar
- Stimulera och underlätta för entreprenörer
- Satsa på mångfald och paketeringar (närproducerat, turism, miljö)
- Företagspatrull (mentorer)
- Leader
- Locka till sig riskkapitalister
- Vara med och medfinansiera. ("Det här har vi lokalt samla ihop och nu kan kanske kommunen gå in med resten")
- Söka mer pengar från EU
- Tro på idéer
- Samverkan
- Projekt för att lära sig navigera bland projektstöden
- Mer kommunikationer (alltifrån bussar och vägar till bredband)
- Bilpooler

- Samåkningscentraler
- Satsa på paketering (hyra hus, jaga älg, tillaga älg, äta älg, göra ostkaka)
- Mötas över gränserna (omöjliga möten)
- Kanalisera engagemanget
- Definiera problemet och göra det tydligt. Hitta gemensamma nämnaren som förenar folk
- Hitta varandras styrkor men att alla får vara med (Bergveckan)
- Finns det behov och efterfrågan så kommer också affärer, service, offentlig service med mera
- Land och stad är olika. (Vi måste värna om det som är bra på landet)

Bilaga 3: Resultat av genomförd enkätstudie

Nedan redovisas de svar som inkom från de 47 personer som medverkade i den enkätundersökning som genomfördes under perioden februari till början av mars 2008. Enkätformuläret innehöll tre frågor, två med strukturerade svarsalternativ samt en öppen. Enkäten distribuerades via Leaderområdets egen hemsida samt i samband med inspirationskvällen i Rydaholm, torsdagen den 13 mars 2008.

Frågorna återges med dess exakta formuleringar och under respektive fråga presenteras svaren såsom respondenterna formulerade dem.

Fråga 1: Har du varit på något mobiliseringsmöte?

Ja: 28 st

Nej: 19 st

Fråga 2: Vilka områden tycker Du att det ska satsas på gällande landsbygdsutveckling inom vårt Leaderområde? Kryssa i de tre rutor Du tycker är viktigast. (Antal svar redovisas till höger om respektive område.)

1. Utveckla kommunikationerna (exempelvis buss- och tågförbindelser):	18
2. Främjandet av inflyttning till landsbygden:	14
3. Utveckla infrastrukturen (exempelvis vägar, bredband, telefoni):	19
4. Stimulera eldsjälarna och engagemang:	14
5. Stimulera etableringen av attraktivt boende:	14
6. Skapa mötesplatser:	12
7. Utveckla den offentliga servicen (exempelvis skola, dagis, omsorg):	4
8. Stimulera den privata servicen (exempelvis affärer):	8
9. Skapa förutsättningar för mer turism:	17
10. Utveckla naturlandskapet:	11
11. Stimulera ungdomars engagemang:	22
12. Främja kultur- och samhällsföreningar (exempelvis kulturarrangemang):	13
13. Stimulera entreprenörskap (exempelvis företag):	16
14. Främja idrottslivet:	3
15. Övrigt. Vad?	0

Fråga 3: Vilka projektidéer skulle du satsa på?

- Utveckling av bra infrastruktur (både kollektivtrafik samt IT/Bredband) krävs för att kunna bo och/eller driva ett företag på landsbygden.
- Skapa mötesplatser: Ordna olika typer av caféer; Internet, stickning, berättarkvällar, bridge, släktforskning, högläsning för de som inte ser, kursverksamhet inom gamla hantverkstekniker med mera.

- Strandnära boende.
- Okej att bygga bryggor med mera på existerande tomter vid sjö.
- Fiber to the homes (exempelvis jämför Ydre kommun i Östergötland).
- Bredband.
- Skidbacke med kyltorn för snö tillverkning.
- Bilväg till utsiktsplats speciellt för handikappade.
- Skapa en varaktig ekoturism på landet. Då behövs bra kommunikation, från bredband till buss- och tågförbindelser.
- Bevara naturen och landskapet.
- Stimulera personer med bra kontakt till utlandet för marknadsföring t.ex. tidning och olika institutioner.
- Miljövänlig turism på landsbygden är mycket viktig för nästa generationer.
- Utveckla lokal service och offentlig service som till exempel caféhörna i affären.
- Med bättre kommunikationer till och från landsbygden flyttar fler människor ut och med det blir det mer engagemang och nya idéer.
- Organiserad samåkning för till exempel ungdomar till evenemang och dylikt.
- Förenkla kommunikationerna för de som inte har möjlighet att köra själva.
- Ungdomsverksamhet. En mötesplats för barn och ungdomar vilket skulle göra landsbygden till en mer attraktiv plats för barnfamiljer.
- Stugby för att främja turismen.
- Seniorboende. Landsbygden är inte bara en plats för unga människor. Alla behövs.
- Skapa förutsättningar för mer turism.
- Stimulera ungdomars engagemang.
- Ett allaktivitetshus med föreningar, kultur, företagande.
- Attraktivt att bo.
- Ungdomsverksamhet.
- Kulturarv.
- Fiberoptik.
- Utveckla föreningslivet så att unga människor tillfrågas och får ta plats.
- Mentorskap.
- Utvecklingscheckar och startstöd.
- Skapa förutsättningar så att människor kan arbeta och bo kvar på landsbygden.
- Göra landsbygden mer attraktiv (kollektivtrafik, pålysa att satsa på renoveringen av fastigheter för att öka möjligheterna).
- Ett ungdomskontor dit ungdomarna kan vända sig för att få stöd vad gäller företagsutveckling och utveckling av idéer.
- Utveckla, återskapa och förnya en idrottsanläggning (fotbollsplan, motorcross, enduro, ridning m.m.).
- Bredband – fiber.
- Utveckla infrastrukturen och kommunikationerna.
- Utvecklandet av kommunikationer och den offentliga sektorn är inte lätt att göra något åt som situationen är idag. Det är knappast möjligt att utveckla något av det så länge som politikerna ständigt beslutar om nedläggningar av än det ena och än det andra. Vidare saknas kapital att förhindra nedläggningar, då kommunerna sparar.
- Att främja utvecklingen av nya företag så att det finns jobb, annars flyttar ingen till landsbygden.
- Att försöka motverka den hysteriska nedläggningen av postkontor, skolor, affärer med mera.
- Lokal-tv.

- Gemensamt kulturbyggande (story-telling, vi-känsla).
- Synliggörande av positiva aktiviteter och människor.
- Bygga fritidshus för uthyrning.
- Erbjuder turister en specifik annorlunda aktivitet .
- Testa nya metoder i skogsbruket.
- Nätverk.
- Miljöturism med kultur och naturupplevelser.
- Utveckling av långsiktig turism.
- Marknadsföring i Tyskland med tidningar, bokförlag, bussar och tåg.
- Ekoturism.
- Ej motorbundna projekt.
- Prioritera lokalt engagemang, kultur och utveckling.
- Kompetensutveckling för entreprenörer.
- Tillgänglighet.
- Förstudier.
- Projekt som lyfter natur och kulturvärden i kombination med entreprenörskap.
- Applicera ALMI-stuk i det lilla sammanhanget.
- Ge ekonomiska förutsättningar för turistiskt gruppboende/större grupper/självhushåll/catering.
- Utveckling av bra infrastruktur (både kollektivtrafik samt IT/Bredband) krävs för att kunna bo och/eller driva ett företag på landsbygden.
- Skapa mötesplatser: Ordna olika typer av caféer; Internet, stickning, berättarkvällar, bridge, släktforskning, högläsning för de som inte ser, kursverksamhet inom gamla hantverkstekniker m m.
- Ge coachning till personer med idéer så att de går vidare med idéer till projektbeskrivning.
- Utveckla turismen och upplevelseföretagen på landsbygden. Lokalt producerad mat och tjänster går med lätthet att marknadsföra som turistiska produkter och paket. Turisten är många gånger den första som kommer till våra bygder och om man tycker att man blir bra bemött under sin vistelse här så ger det ringar på vattnet. Att uppleva en dynamik i mötet kan ge avkastning på sikt. Därför är det bra att stimulera till fler aktiviteter på landsbygden för att på ett naturligt sätt skapa förutsättningar för fler företag, som skapar fler arbetstillfällen samtidigt som behovet av fler bostäder ökar.